

VILÁG

vakok

1995. december

*A Vakok Világa kiadását 1995-ben a
Nemzeti Kulturális Alap 1.000.000 Ft-tal támogatta.*

Tartalomjegyzék

Dani Ferenc: Óda szívemhez	3
Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Erhartné dr. Molnár Katalin – Maklár Cecília: Szegedi eszmecsere	6
Bartha Zsuzsanna: Költészet és grafika	9
Hírcsokor a Fehér Bot Napi ünnepségekről (Lak István összeállításában)	10
Bartha Zsuzsanna: Fehér Bot Hete '95	12
Bartha Zsuzsanna: Jubileumi hangverseny	14
Bereczk Istvánné: A dalnok	15
Pató Selam könyvismertetője – Bayer Béla: Szárazdokk c. kötetéről	17
Hollósy Zoltán: Modern fősvény	18
Kovács Pál: Népek, vallások hangszere (I. rész)	20
Bartha Zsuzsanna: Sportolni az önbizalomért	21
„Denevér SE” A látássérültek teke egyesülete	23
Levezetői rovat	24
VSZOSZ közgyűlés székházunkban	25
Előítélet mentes világot!	27
Ruzsa Viktor írása nyomán: Akkor szüret!	28
Németh Tamás: Színes hírek	29
Gyermekszarok	31
MURÁNYI ZSOLT lemezajánlata	32
Hubay Bertalan: A Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakosztályának hírei	33
Gratulálunk!	34
Felhívás	34
Hirdetések	34

*A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin.
Kiadóhivatal: MVGYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1650 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.*

Kedves Olvasó!

*Kellemes karácsonyi ünnepeket és
békés, boldog új esztendőt kívánnak
a szerkesztőség
és a hivatal munkatársai.*

Dani Ferenc:

Óda szívemhez

*Dobolj, verj szívem te lázas, bolond óra!
Dobolj a gyáváknak harci indulóra
S vigyél vigaszt oda, hol csontig mar a
gyász
S hol elérhetetlen álom az ananász.*

*Zsendüljön szerelem, csók tiszta s ártatlan
Példaképpül e torz gépies századnak.
Verj bátran dallamot, ha kél is ellened
Ijesztő vihar, hogy megtörje szellemed.*

*Ha idő és aggság gyengítné verésed,
Akkor is lobogjon nagy dacos reményed,
Hogy csodálják erőd s utolsó ütemed.*

*Időért nem, célért érdemes küzdened!
Dalolj, lázadj, tüzelj! Ily tiszta szívet még
Holtan is tisztelnek a romboló elmék!*

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1995. október 25-én ülésezett. Igazoltan dr. Kiss László és dr. Szóke László hiányzott.

Az elnöki köszöntő és a napirend elfogadása után a rehabilitációról, ezen belül a vakok foglalkoztatási lehetőségeiről Gremán József előterjesztésében hallgatott meg tájékoztatót a testület. Meghívott vendégként jelen volt Szilvási Sándorné, a Munkaügyi Minisztérium főtanácsosa és Balázs Péter, a Magyar Alapítványok Szövetségének elnöke. A főtanácsos asszony a foglalkoztatás - beleértve a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását - irányelveiről szolt. Az előkészületi munkák most folynak a minisztériumban. A probléma égető és mielőbbi megoldást követel - mondta Szilvásiné, s ezt jól tudja a kormány is. Korszerű és hatékonyabb rehabilitációs foglalkoztatásra van szükség. A gazdasági-társadalmi átalakulás, vagyis a piacgazdaságra való áttérés a megváltozott munkaképességűek helyzetét súlyosan érintette. Ugyanakkor ez a foglalkoztatás nem hagyható a sorsára. Pillanatnyilag olyan helyzetben van az ország, hogy az egészséges emberek is naponta veszítik el munkahelyüket, s ilyen körülmények között nagyon nehéz a megváltozott munkaképességűeknek biztosat és jobbat, azonnali változást ígérni - hangsúlyozta a minisztérium munkatársa. Ennek ellenére, az államnak, a kormánynak a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásához a támogatást biztosítania kell, akkor is, ha ez sokba kerül a gazdaságnak. A meglévő eszközöket kell hatékonyabbá tenni

ahhoz, hogy jobb és korszerűbb legyen a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. A jelen gazdasági helyzetben mindössze erre van reális lehetőség e területen. Áttekintve a rehabilitációs forrásokat, a minisztérium megítélése szerint lehetne hatékonyabb a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. A mostani rendszer legnagyobb hiányossága, hogy nem valósulnak meg az érdekegyeztetések; a rendszerek párhuzamosan működnek; elfolynak a pénzek és nem arra fordítódnak, amire lehetne. A rehabilitáció egy komplex rendszer, s csak az egészet érintően lehet beleavatkozni. Jelenleg hiányzik a rendszerből az egyén és a munkaadó érdekeltsége, ezért nem is lehet kellően hatékony a költségvetési támogatás. Az elmúlt években úgynevezett rétegprogramokat próbált indítani a Munkaügyi Minisztérium azzal a céllal, hogy elősegítse a megváltozott munkaképességűek munkábaállítást. Sajnos, rá kellett ébredniük, hogy a rehabilitáció problematikája ily módon nem kezelhető. Egyedüli megoldás a rendszer teljes áttekintése és megváltoztatása, amihez számos összetevő szükséges, többek között a törvényi háttér megteremtése. Az érdekeltség az egyik fontos elem, ami viszonylag rövid távon életbeléptethető, míg a koncepció teljes köre hosszabb távra szóló program - mondta befejezésül Szilvási Sándorné. Greman József vette át a szót,

aki elmondta, hogy mindig akad egy-egy cég, amely a felsőfokú végzettségű látássérülteket fogadja. Részükre az írásos munka elvégzéséhez segítségként polgári szolgálatos katonákat biztosíthat a Munkaügyi Központ, de csak a társadalmi és a non-profit szervezeteknél elhelyezkedőknek. Sajnos - mondta, az egyéb intézményeknél (pl. bankok) jelenleg nem járható ez az út, ezért meg kellene oldani valamilyen formában, hogy a profitorientált cégeknek elhelyezkedő látássérültekhez is kiközvetíthető legyen egy polgári szolgálatos. A finn modellt ajánlja követendő példaként Greman József, ahol a látássérültekre fordítható pénzek egy centrumba koncentrálnak, s felölelik az oktatást, a szakképzést és a foglalkoztatást. Balázs Péter az összefogást szorgalmazta hozzászólásában. A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása terén tapasztalható szétforgácsoltságot meg kell állítani - hangsúlyozta. A források jobb kihasználásával nagyságrendileg lehetne javítani a helyzeten. Javaslatára szerint a polgári szolgálatosoknak a látássérültek mellé való kihelyezésére egy speciális alapítványt kellene létrehozni, amely a pénzügyi háttérrel biztosítaná. Célszerű lenne a létrehozandó alapítványt a legkompetensebb, azaz az MGVYOSZ keretében működtetni - vélekedett. Az alapítvány kulcsrakész létrehozásához, a források megteremtéséhez egyaránt felajánlotta segítségét. Az elnökség tudomásul vette a tájékoztatót. Hosszas vita után úgy foglalt állást, hogy nem alapítványi, hanem inkább non-profit formában érdemes lenne létrehozni egy szolgáltató részleget a szövetség keretében, amely polgári szolgálatosokat biztosítana a látássérült munkavállalók megsegítésé-

re. Továbbá úgy határozott a testület, hogy a hivatal Greman Józseffel közösen februárra a polgári szolgálatosok foglalkoztatására, kiközvetítésére vonatkozóan egy koncepciót terjesszen elő.

A napirend második pontjaként Bódis Károlyné előterjesztésében az MVGYOSZ jövő évi költségvetési tervezetét hallgatták meg. (A főbb mutatók a mellékletben megtalálhatók - a szerk. megj.). Bevezetőként elhangzott, hogy az idei költségvetési terv 95.550.000 forint volt, melyből az állami támogatás összege 82 millió forint (az összbevétel 86%-a). A jövő évi tervet 119.550.000 forintban dolgozták ki, s a költségvetéstől 102.500.000, - forintot remélnek, amely ugyancsak 86%-a az összbevételnek. Így az emelkedés 25% lenne. Az elkészített tervet az MVGYOSZ idén júniusban továbbította a Pénzügyminisztérium Társadalmi Kiadások Főosztályának, valamint az Országgyűlés illetékes bizottságának. Az idei szűkös anyagi helyzet megoldására a főtitkár és a pénzügyi vezető javaslatát elfogadta a testület, miszerint: A megyei szervezeteknél pillanatnyilag öt havi ellátmány összege áll rendelkezésre. Ennek megfelelően a IV. negyedévi ellátmányból az arányos rész visszatartásra kerülne, de így is februárig ellátottak a megyék. A központi számlán 2 millió forint megtakarítást lehet elérni ezzel a megoldással, s az idei gazdálkodás bizonyos fokú egyensúlyba kerülne. Dr. Szigeti György tájékoztatásként elmondta, hogy mivel a szövetség jövőre nem egy elkülönített keretből kap költségvetési támogatást, hanem az úgynevezett fogyatékosokat támogató szervezetek kategóriájába sorolva. Az eddigi négy nagy fogyatékos szervezet helyett jóval több szeretne

részesedni az előirányzott 260 millió forintból. Pályázniuk kell a szervezeteknek, köztük az MVGYOSZ-nek. A megyei szervezetek helyiségvásárlási igényeire vonatkozóan állásfoglalást hozott az elnökség: Az elképzelés szerint az országos központ, mint garanciális háttér megelőlegezi az ingatlan vásárlásához szükséges összeg bizonyos hányadát. A szabályok részletesen kidolgozandók. Továbbá úgy határozott a testület, hogy mindenféle költség megtakarítási lehetőséget tekintsen át a hivatal vezetése és a pénzügyi osztály közösen, s előterjesztésüket januárban vitatják meg.

Harmadik témaként a III. negyedévi határozatokat tekintette át a testület - Lak István előterjesztésében. A napirend 4. pontjaként a munkarehabilitációs eszközről és forrásokról dr. Szél Lajos tartott előadást. A tartalmas és részletes előadást következő számunkban elolvashatják - (a szerk. megj.). A testület a tájékoztatást hosszasan megvitatta és tudomásul vette.

Következtek a bejelentések:

- Az EBU (Vakok Európai Uniója) támogatásért fordult a tagországokhoz. Az elnökség úgy döntött, hogy szerény lehetőségeinkhez mérten 500 DM egyszeri támogatást nyújt.
- A korai fejlesztésről rendeznek konferenciát Pécsen.
- Az ICEVI (Látássérültek Oktatását Segítő Nemzetközi Tanács) felkérte a főtitkárt, hogy véleményezze a halmozottan sérül vak fiatalok oktatását szolgáló, kidolgozás alatt álló tantervet. A felkérésnek a főtitkár eleget tesz.
- Komoly sajtóvisszhangjuk volt az idei Fehér Bot Napi rendezvényeknek.

- November 8-án a Védett Szervezetek Országos Szövetsége az MGVYOSZ Székházában tartotta éves közgyűlését (tájékoztatójukat lapunkban megtalálják - a szerk. megj.).
- Budapest VIII. kerületi önkormányzata kísérleti jelleggel felállított egy úgynevezett „Kísérő szolgálatot”. Célja az önkormányzatot felkereső látássérültek és az idősek segítése.
- Lócséról, a Vakok Szolgáltató Központjától érkezett meghívás az MGVYOSZ-nek.

A tanácskozás a zárszóval fejeződött be.

***

Melléklet

Az MGVYOSZ jövő évre tervezett költségvetésének adatai

Főbb bevételi mutatók:

A tagdíjakból 3 millió Ft, az üdülési díjakból 2.500.000 Ft, a folyóiratok előfizetéséből 600 ezer Ft, áru viszonteladásból 3.500.000 Ft, hangoskönyv értékesítésből 600 ezer Ft, bérleti díj bevételből 500 ezer Ft, VKI bevételéből 1.500.000 Ft, számítástechnikai tanfolyam bevételéből 80 ezer Ft, a regeneráló terem bevételéből 50 ezer Ft, állami támogatás összege 102.500.000, - Ft, pályázatokból 2.500.000 Ft., Összesen 119.550.000 Ft.

Főbb kiadási mutatók:

Anyag költség 22.600.000 Ft (19%), anyagjellegű költségek 12.100.000 Ft (10%), bérköltség 38.120.000 Ft (32%), személyi jellegű kifizetések 6.950.000 Ft (6%), nem anyagjellegű kiadások 14.560.000 Ft (12%), TB befizetési kötele-

zettség 16.770.000 Ft (14%), bankköltség 400 ezer, felújításjellegű munkák 400 ezer Ft.

***

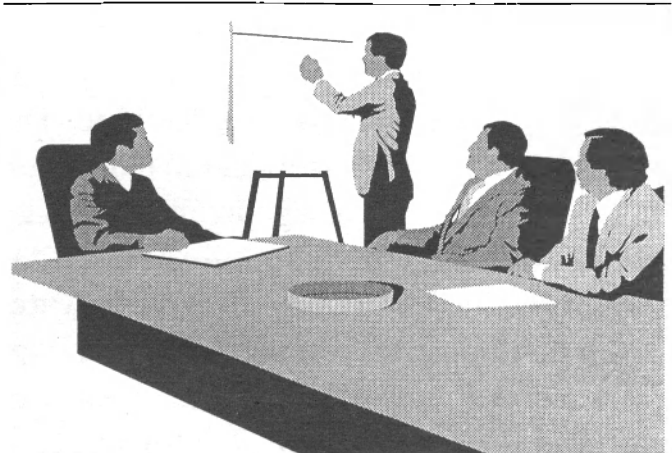
*Erhartné dr. Molnár
Katalin – Maklár Cecília*

Szegedi eszmecsere

1995. október 16-17-én a csongrádi megyeszékhelyen tartottuk meg az idei szakmai napokat.

Az ötlet, hogy Szegedre vigyük a rendezvényt, valamint annak gördülékeny, körültekintő lebonyolítása a helyi Vakok Otthona vezetőit és munkatársait dicséri. A tartalmi rész megtervezése, összeállítása, az előadók felkérése, stb. az MGVYOSZ hivatalára hárult. Most már az intenzív közös munka eredményéről számolhatunk be.

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Szemészeti Klinikája, személy szerint dr. Kolozsvári Lajos professzor úr támogatta a kezdeményezést. A professzor úr ajánlásának köszönhetően az ország valamennyi meghatározó szemészeti intézménye és a területi vezető szak-

főorvosok szép számban képviseltették magukat a rendezvényen.

Meghívást kaptak az ország különböző pontjain fogyatékosokat gondozó intézmények vezetői és munkatársai. Mindkét napon jelen volt az MGVYOSZ Csongrád megyei Szervezetének titkára, Suti Lajos is, Ács Attiláné adminisztrátor társaságában. Örömmel konstatáltuk, hogy az ÁNTSZ országos központja - ígéretéhez híven - elküldte képviselőjét.

Október 16-án, hétfőn 10.30 órakor a szép és elegáns Rendezvényház előadótermében dr. Sipos Ferenc úr, a Csongrád megyei közgyűlés alelnöke ünnepélyesen megnyitotta a kétnapos ülést. Bensőségesen vallott a vakokhoz fűződő személyes élményeiről. Ettől ez az aktus sokkal több lett, mint protokolláris esemény, és az egész rendezvény hangulatát is meghatározta.

Ezt követően három értékes előadást hallhattunk Lázár Sándornétól, a szegedi Vakok Otthona igazgatójától; Kurtz Máriától, a budapesti Vakok Általános Iskolája és Diákotthona igazgatóhelyettesétől; valamint Erhartné dr. Molnár Katalintól, az MGVYOSZ főtitkárától.

Mindhárman a látássérültek társadalmi beilleszkedésével foglalkoztak, más-más megközelítésben. Az elhangzás sorrendjében még válaszolniuk kellett a levezető elnök, dr. Csocsánné dr. Horváth Emmy, okos és némileg provokatív kérdéseire is. Sajnálatos, hogy a jelenlévők nem adták közre a hallottakról alkotott véleményüket, a - minden bizonnyal önmagukban megfogalmazott - kérdéseiket, gondolataikat. Egyedül Greman József, az MGVYOSZ Országos Elnökségének tagja ismertetett egy kezdeményezést, amely érintőlegesen kap-

csolódott az elhangzottakhoz. (Nevezetesen: polgári szolgálatos fiatalok előképzésének lehetőségéről volt szó.)

Délután az Ó-pusztaszeri Nemzeti Parkba látogatott el a mintegy 60 fős társaság, ahol (a hétfői zárvatartás ellenére) lehetővé tették a legendás Feszty-körkép megtekintését. Az élmény mindenkire nagy hatást gyakorolt.

Este ismét a Rendezvényházban jöttek össze a meghívottak. A szegedi Vakok Otthonában élők támogatására létrejött alapítvány javára szervezett jótékonyági est első részében egy vegyes összeállítású műsort láthattunk. A finom és gazdag vacsorát tombola követte, amelynek tárgyait különböző szponzorok adományozták. Nagytekingtélyű főorvosok, intézeti igazgatók gyermeki vidámsággal, jókedéllyel fogadták a „hatalmas” nyereményeket, mint pl.: egy doboz paradicsomlé + egy darab fogkefe.

Későre járt, amikorra mindenki „hazatért” szálláshelyére. A kellemes idő és a jótékony csend még egy kis sétára csábította a főtitkár asszonyt, amelynek során megismerkedett a Fogadalmi Templom kapuját őrző kóoroszlánokkal és szentekkel.

Október 17-én, kedden 9.30 órakor ismét együtt voltak a résztvevők. Új vendégeket is fogadhattunk: néhány előadó és a Népjóléti Minisztérium munkatársa csak ekkorra érkezett meg. A második ülésnap levezető elnöke, dr. Kolozsvári Lajos professzor úr 9.45 órakor nyitotta meg az orvosi konferenciát. Beköszöntőjében olyan intimitásokba engedett bepillantást, amelyek megrendítőek a kívülálló hallgató számára: lelkiismereti konfliktusok, kudarcélmények ugyanakkor szakmai optimiz-

mus, stb. Csak az igazán nagyok engedhetik meg maguknak az ilyen kitárulkozást.

Az előadások témái a következők voltak:

- 1. A gyengénlátáshoz, vaksághoz vezető koraszülött szemfenéki betegség (ROP) korai felismerésében és kezelésében szerzett tapasztalatok (professzor dr. Kovács Bálint, dr. Szabó Ilona és dr. Horváth Andrea);
- 2. A gyengénlátás tanulási problémái, a leggyakrabban használt optikai segéd-eszközök (dr. Emódi Judit, dr. Papp Zoltán);
- 3. A cukorbetegség okozta látássérülés és az ezzel kapcsolatos rehabilitáció (dr. Anda Lujza és dr. Tóth Jenő);
- 4. A vakok személyi járadékának megállapításáról (dr. Horváth Miklós);
- 5. Nógrád megye szemészeti morbiditása öt éves statisztika alapján (dr. Beöthy Klára);
- 6. Fejfájás a gyermekszemészeti konzi-lium tükrében (dr. Sényi Katalin);
- 7. A gyengénlátással és a vaksággal járó veleszületett betegségek korai felismerésének klinikai tapasztalatai (dr. Peller Ilona és dr. Deák Andrea).

Az előadók igyekeztek tekintettel lenni a nem-orvos hallgatókra is, és törekedtek mondanivalójuk szabatos, közérthető kifejtésére. Ezt persze nagyban segítette a gazdag diakép anyag, amely laikus számára is érzékelhetővé tette a különböző kóros elváltozásokat.

Az általában gazdag tartalom mellett pozitívumként kell kiemelni az empátia olyan szép megnyilvánulásait, mint ami-

kor a beteg csecsemőkről nem mint „esetekről”, hanem mint „babákról” beszéltek. Ez a szemléletmód példaként állhatna az egész orvostársadalom előtt!

Az előadások értékelésekor Kolozsvári professzor a következő javaslatot tette: ajánlatos volna - különösen a minél pontosabb diagnózis és így a prevenció érdekében - egy-egy intézményen belül rendszeresen együttműködniük a szemészeknek, a belgyógyászoknak, a kardiológusoknak és az ideggyógyászoknak. Elvértve ugyan, de van már erre példa: állandó tagokból alakult team (összetanult csapat) foglalkozik a súlyosabb betegekkel. Ezúton is ajánljuk a klinikák, kórházak és a rendelőintézetek figyelmébe ezt a hasznos tanácsot!

Nem lenne becsületes, ha elhallgatnánk kritikus észrevételeinket. Nem értjük például, hogy miért nem tisztázott még mindig a „vakok személyi járadéka” és a „vakok rendszeres szociális segélye” közötti különbség, holott nyilvánvalóan nem keverhető a kettő! Személyi járadékra jogosultságot csak a területi vezető szakfőorvos állapíthat meg. A segélyezés jogköre viszont a helyi önkormányzatoké. Tehát nem „szavakon lovagolunk”, amikor újra és újra kérjük, hogy e kategóriákat mindenki egységesen és helyesen alkalmazza! Ugyancsak fontos lenne, hogy a vakügyi rendeleteket pontosan ismerjék azok a meghatározó személyek, akik nap mint nap látássérültek sorsáról, különböző juttatásairól döntenek. Reméljük, hogy a jelen volt érintettek - a pontatlan megfogalmazás ellenére - tudták, hogy a személyi járadék méltányosságból történő megítélése 18 (!) éves korig történik.

Összegezve elmondható, hogy kiválóan megszervezett, tartalmas eseménysorozat részesei lehettünk. Köszönetünket fejezzük ki a támogatóknak, valamint az írott és az elektronikus sajtó képviselőinek, akik megkülönböztetett figyelemmel kísérték a szegedi szakmai napok rendezvényeit.

A levonható tanulságok érvényesítése pedig valamennyi résztvevő további kötelessége.

***

Bartha Zsuzsanna

Költészet és grafika

A művész lelkét az élet sokféle jelensége és eseménye inspirálhatja alkotásra. Történt egyszer, hogy László Ákos, Debrecenben élő grafikus az „Óda a fényhez” c. antológia kötetét kapta ajándékba gyengélnél barátjától, Rózsa Dezsőtől. A vak és a látásukban sérült szerzők vallomása életről és halálról, szeretetről és szerelemről, fényről és sötétségről megérintette lelkét és jónéhány grafika született a kötettel való bensőséges találkozására nyomán. Az idén áprilisban Esztergomban rendeztek először kiállítást ezekből a munkákból, egybekötve az „Óda a fényhez” c. kötet bemutatójával. A Fehér Bot Napjának köszönetére keretében Október 2-től két héten át a MGVYOSZ Székházában csodálhatták grafikai és kispasztikai alkotásait a látogatók. A művésszel a kiállítás megnyitása napján sikerült beszélgetnem életéről, művészi pályafutásáról.

Kettős lélekkel és tudattal

László Ákos Budapesten született 56 évvel ezelőtt. Mindössze 4 hónapos, amikor nagyszüleihez kerül Erdélybe. Nagyváradon kisiskolás korában egy jószándékú rajztanár a tehetséges gyerekeket - köztük László Ákost - külön képzőművészeti szak körbe toborozza, s élete ettől kezdve összekapcsolódik a képzőművészettel. A középiskola elvégzése után Kolozsvárra kerül képzőművészeti főiskolára, ahol hat éven át a grafikai szakon folytat tanulmányokat. Természetesen az iskola mellé rengeteg egyéni tanulás, alkotó- és szakmai tábor társul; a barátokkal és a kollégákkal való közös munka, a magánélet alakulása mind-mind meghatározó elemei a művésszé érésnek. 1982-ig él és dolgozik Romániában, majd családjával együtt áttelepül Debrecenbe.

A második indulás

„A lélek teherbírásának legnagyobb próbatétele, ha úgy alakult, hogy szülőföld és haza nem egybetartozó fogalmak. És a lélek megnyugvást keresve bolyong elvesztett szülőföld és megtalált haza között.” - írta Köteles Pál író, aki László Ákos jó barátja volt és hasonló sorsot élt meg. Magyarországon mindent előlről kell kezdenie. Debrecen vidéke jóindulattal fogadja a grafikust, aki őszinte nyitottsága, emberi magatartása révén könnyen beilleszkedik. A barátok és a kollégák segítő kezet nyújtanak az induláshoz, s 3-4 év elteltével sikerül bizonyítania: megérdemelte a bizalmat. Bár nem érzi magát túlságosan törekvő egyéniségnek, mégis úgy véli, hogy a szakma és az új környezet is elfogadta. Még az áttelepülés évében felveszik a Képzőművészeti Alap, illetve a Szövetség tagjainak sorába.

Az eltelt 13 év alatt többször rendeztek kiállítást alkotásaiból Debrecenben és más városokban, majd tíz esztendővel az áttelepülés után Nagyváradon is. Az idén ősszel Kézdivásárhelyen mutatták be nagy sikerrel munkáit.

Irodalom és képi megjelenítés

Dr. Baranyiné Miks Mária: Arcok c. verse volt az első, amihez megszületett a grafika. Azután sorra a többiek: Bényei József: Leltározom tárgyait; Kerekes Géza: Ne kutasd, Gábossy József: Fáni c. elbeszélése, s hosszasan lehetne folytatni. A szemnek élvezhető alkotásokat később, hónapokon át tartó munka eredményeként elkészíti plasztikus, azaz tapintható formában is a vakok számára. Így a kötet tematikáját felölelő képi világ végigjárja a negatív és a pozitív formákat. A budapesti kiállításon az elkészült anyag töredéke, 13 alkotás került bemutatásra. Hogy mi az, ami megfogható egy grafikus számára mindabban, amit a vakságból fakadó „mátság” jelent? A végtelen empátia és érzékenység, s paradox módon az optimizmus - mondja László Ákos, aki szerint a látásukban fogyatékos emberek mélyen és hittel élik meg - József Attilával élve -, hogy az életet ráadásul, ajándékba kapjuk. Az „Óda a fényhez” című kötethez a képi

anyag tovább készül, hogy hírt adjon a látássérültek érzelm- és gondolatvilágáról, s hogy, akik megtekintik László Ákos grafikáit közelebb kerüljenek mindehhez. ●●●

Hírcsokor a Fehér Bot Napi ünnepekről

(Lak István összeállításában)

Októberben valamennyi megyei szervezet és körzeti csoport megünnepelte a Fehér Bot Napját. A rendezvényeken mindennütt jelen voltak az önkormányzatok, a különféle társadalmi és társszervezetek, valamint az egyházak képviselői. Ünnepi műsorral adóztak a fehérbotos emberek nemzetközi napjának. Az ünnepi beszédek a látássérült emberek helyzetét, gondjait elemezték. Elmondható, hogy az elektronikus és az írott sajtó nagy érdeklődést mutatott a rendezvények iránt, hírt adva a látássérültekről.

Békés megye – Kiss Anna:

„Ha én rózsá volnék, nem csak egyszer nyílnék...”

Békéscsabán október 14-én a Megyei Könyvtárban több mint százan emlékeztek meg a Fehér Bot Napjáról az MVGYOSZ Békés megyei Szervezete rendezésében. Petrics Jánosné elnök mondott ünnepi beszédet, majd jutalmat osztott ki azoknak, akik régóta dolgoznak a vakügyért. A Békés megyei szervezet elnöksége megköszönte Gaika Olgának, Ancsin Nórának és Tinkó Istvánnénak - a Megyei Könyvtár dolgozóinak; Todola Mihálynénak - a megyei szervezet adminisztrátorának a látássérültekért végzett önzetlen munkát. Lévai József titkár vezetésével színvonalas emlékműsor hangzott el. „Ha én rózsá volnék...” zengett a dal, majd az „Óda a fényhez” c. antológiából az alka-

lomhoz illő szép szavakat hangzottak el. Jó lenne, ha máskor is hasonló érzésektől áthatva fordulnánk egymáshoz mi, fehérbotos sorstársak, mint ezen az ünnepen.

Hajdú-Bihar megye – Létai Csaba: Emlékműsor Debrecenben

Az MGVYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezete október 7-én tartotta a Fehér Bot Napja tiszteletére rendezett emlékműsort. A megyei szervezet irodája zsúfolásig megtelt, s Szalmási Józsefné - Jolika, klubvezető vezetésével megkezdődött az ünnepi műsor. Dr. Szél Lajos megyei titkár zenszóval szórakoztatta hallgatóságát, majd főként sorstárs szerzők verseit és novelláit szólaltatta meg Varga Anna, Lakó Sándor, Kanalas Péterné, Horváth Istvánné és Janovszky Mihály. Vidám jelenetek, katonadalok, magyar népdalok és nóták, örökzöld slágerek is szerepeltek az összeállításban. A műsort baráti beszélgetés és az estebe nyúló szórakozás követte.

Jász-Nagykun-Szolnok megye – Kelemen Pálné: Fehér Bot Napja Túrkevéen

Október 15-e az idén hármas ünnep volt a megyében: az MGVYOSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szervezete 40, Túrkevéen a sorstársakból alakult klub 5 éve jött létre. Október 13-án a Keve Étteremben jótékonyági est keretében, birkavacsorával egybekötött nótaesten emlékeztek a túrkevei sorstársak a Fehér Bot Napjára és a jeles évfordulókra. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével dr. Baranyiné Miks Mária - az MGVYOSZ Jász-Nagykun-

Szolnok megyei Szervezetének titkára és Kiss Endre - elnök is. Külön köszöntötték Sallai Margit klubvezetőt, aki a Fehér Bot Napja tiszteletére a Louis Braille Emlékérem arany fokozatát kapta az MGVYOSZ Országos Elnökségétől társadalmi munkája elismeréseként.

Komárom-Esztergom megye – Luk János: Ez történt Tatabányán

Az MGVYOSZ Komárom-Esztergom megyei Szervezetének elnöksége már hetekkel a Fehér Bot Napja előtt azon gondolkodott, miként lehetne a látó társadalom érdeklődését felkelteni e jeles nap iránt, felhívni a figyelmet sorstársaink mindennapi gondjaira. Lényegesen könnyebbedet dolgozunk, amikor Várvolgyi János elnökünk révén a Somogy megyei szervezet elnöke, Csík Lajos „Vakok a közlekedésben” címmel fénykép és grafikai kiállítás anyagot bocsátott rendelkezésünkre. Ezt a kiállítást a Tatabánya Közművelődési Házban szerveztük meg, melynek megnyitóját október 16-án tartottuk. A kiállítás megnyitását követően a Fehér Bot Napjára emlékeztünk. Az ünnepi beszéd elhangzása után Takács Józsefné Remenyik Sándor: Kölcsön c. versét mondta el mély átérzéssel. A Bartha Sándorné Alapítvány pályázatának díjait első ízben osztottuk ki két nyertesnek. Az alapító, Zsóka néni adta át a 30-30 ezer forint összeget.

Lak István beszámolói:

Tolna megye – Ünnepi megemlékezés Szekszárdon

Az MVGYOSZ Tolna megyei Szervezete október 12-én, közgyűlése keretében emlékezett meg a Fehér Bot Napjáról. Jelenetek, ének- és zeneszámok hangzottak el. Ünnepi beszédet dr. Zsámár György, a megyei szervezet örökös tiszteletbeli elnöke mondott.

Fejér megye – Író-olvasó találkozó Sárbogárdon

Az MVGYOSZ Fejér megyei Szervezetének Sárbogárdi Körzeti Csoportja október 13-án tartotta Fehér Bot Napi megemlékezését. Hegedűs Istvánné - a körzeti csoport elnöke köszöntötte a megjelenteket, köztük a vendégeket. A helyi zeneiskola növendékeinek előadásában klasszikus szerzők műveit hallhattuk. Varga László, a település polgármestere mondott ünnepi beszédet, kihangsúlyozva a másság elfogadásának fontosságát. A rendezvény fénypontja Rithnovszky János, budapesti sors-társ vetítéssel egybekötött előadása volt a „Fény túlsó oldalán” c. könyvéről. A bemutatót követően részletek hangzottak el a könyvből, majd a szerző több kötetet ajándékozott a helybelieknek. A találkozó rendkívül hasznos és sikeres volt.

Heves megye – Jubileumi ünnepség Egerben

Az MVGYOSZ Heves megyei Szervezete október 19-én tartotta a Fehér Bot Nap-

ja tiszteletére rendezett ünnepi megemlékezését egybekötve a megyei szervezet fennállásának 30. évfordulójával. A Szépasszony völgyben a Kulacs Étterem az esemény rangjához méltó helyszín volt a csodálatosan szép környezetben. Kozák Lászlóné, a megyei szervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket és megemlékezett a szervezet három évtizedes munkálkodásáról. Az ünnepi műsorban versek, jelenetek és énekszámok hangzottak el. Az énekcsoport népviseletben népdalokat és nótákat énekelt. A jubileumi megemlékezésen részt vett Erhartné dr. Molnár Katalin, az MVGYOSZ főtitkára is.

A területfelelősök és a pártoló tagok ajándékokat vehettek át munkájuk elismeréseként.

***

Bartha Zsuzsanna:

Fehér Bot Hete '95

Budapesten a Vakok Állami Intézetében már több évtizede sok-sok látássérült ember talál ideiglenes otthonra. A megélhetéshez, a tanulmányok folytatásához és a létezés nehézségeinek leküzdéséhez kaptak és kapnak segítséget az intézettől.

Napjainkban 300 lakó - 14 évestől a 96 évesig - él az intézményben. Dolgozók és lakók együttesen törekszenek emberhez méltó feltételeket és egyfajta családias légkört teremteni. Számos kirándulás, kulturális és egyéb rendezvény közül választhatnak a lakók évről - évre, miközben a kikapcsolódás mellett barátságok szövődnek. Természetesen az intézeti „nagy családban” szép számmal előfordulnak koccanások és félreértések, de az ünnepek feledte-

tik ezeket a pillanatok. Így volt ez az idei „Fehér Bot Hete” ünnepségsorozat alkalomával is, amikor október 9-15-e között bőséges programkínálatból válogathattak az intézet lakói és a vendégek. Az ünnepi hét eseményeiről Bors Lajosnéval, a Vakok Állami Intézetének igazgatónőjével beszélgettem.

Több éves hagyomány

Öt évvel ezelőtt rendezték meg először, s azóta minden évben megtartják a „Fehér Bot hete” elnevezésű programsorozatot, amely egyrészt a látássérült emberekkel vállal szolidaritást, másrészt az intézet dolgozóinak mond köszönetet a látássérültek javára végzett áldozatos munkáért.

Az elmúlt évek során az ünnepi hét népszerűvé vált lakók és dolgozók körében egyaránt - mondja az igazgató asszony.

Az idei hetet egy különleges kiállítás nyitotta meg: Ács Ferenc fafaragó hozta el alkotásait, s két héten keresztül gyönyörködhetek bennük a látogatók. Budapest panorámája, a Halászbástya, a Mátyás templom, egy virágcsokor, a rönköt húzó ló - fából megfaragva, a síkból kiemelkedve domborműként vált érzékelhetővé szemnek és kéznek: látónak és vaknak rendkívüli élményt adva. Az 1937-ben született Ács Ferenc legkiemelkedőbb alkotása a biatorbágyi Szent Anna templomban felállított, 15 képből álló „Kálvária Képek” c. fafaragás-sorozat. A kiállítás megnyitását dr. Gomola György író-költő vállalta el, aki már nem egy versben adózott Ács Ferenc művészetének, amely felfedezte a fában rejlő mélységeket.

Október 12-én délután dr. Göncz Árpádné kereste fel az intézetet, hogy jelen

legyen a 78 éves Horváth Erzsike néni köszöntésénél, aki 50 éve az intézet lakója. „Őrizzük a lelket” címmel hangzott el ünnepi összeállítás Simorjai Emese színésznő, valamint a lakók közreműködésével. A megható ünnepséget követően október 13-án az intézet dolgozóinak nyújtottak át ünnepi csokrot a hálás lakók: Ábele Helga zongorajátékával, Bede Éva és mások szavataikkal örvendeztették meg a szíveket. De eljöttek a Magyar Rádió Gyermekkorú tagjai - Thész Gabriella karnagy vezetésével, és Mécs Károly színművész is, hogy közreműködésükkel fokozzák az ünnepi hangulatot. Megható pillanat volt, amikor a Betti Alapítvány éves kamatának összegét két látássérült fiatal pár átvette, akik az életkezdésükhöz nyújtott segítséggel megkezdhetik önálló életüket az intézet falain kívül - emlékszik érzékenyülve Bors Lajosné.

Ez a nap egy nosztalgiaesttel ért véget, ahol éjfélig szólt a zene és ropták a táncot.

A Fehér Bot Hetét a kétnapos (Pécs-Vilány) kirándulás zárta.

A felsorolás teljességéhez hozzátartozik még az intézet lakóinak rendezett Braille-írás és olvasás verseny, a sportdélután - mondja befejezésül az igazgató asszony.

Az idén a Fehér Bot Napja alkalmából sokféle program közül választhattak az érdeklődők, gyakran a bőség zavarával küszködve. Elmondható, hogy a Vakok Állami Intézetének lakói és dolgozói rangjához méltóan ünnepelték október 15-ét 1995-ben is.

Bartha Zsuzsanna

Jubileumi hangverseny

Magyarországon 170 évvel ezelőtt kezdődött a vak gyermekek intézményes oktatása-nevelése. Október 12-én a Vakok Óvoda-, Általános Iskola- és Diákotthona dísztermében elcsendesedett a zsúfolásig megtelt nézőtér.

Helesfai Katalin, az intézmény igazgatója a jubileum alkalmából rendezett ünnepi zongorahangversenyen köszöntötte mindazokat, akik napjainkban a „Szól a szív” Alapítvány támogatásával segítik a vak gyermekek képzését. Ezen az esten öt vak ember ejtette ámulatba a hallgatóságot. Az „Ungaria Zongoranégyes” tagjai valamennyien az egykori almamaterben kapták a zenei alapokat, hogy az évek során kitartó munkájuk eredményeként zene-tanári diplomát szerezzenek és bizonyítsák a társadalom előtt tudásukat.

A 16 éves Érdi Tamás már a jövő reménysége - nemzetközi sikerrel a háta mögött -, jelezve, hogy a látásukban fogyatékos

fiatalok zenei képzésére ma is gondot fordítanak.

Zenei unikum

A Nemzeti Filharmóniánál 1994-ben bejegyzett „Ungaria Zongoranégyes” a nagy előd, Ungár Imre (1909-72) vak zongoraművész, a Zeneművészeti Főiskola egykori professzora emlékét őrzi a névválasztással. A zongoranégyes a vak gyermekek oktatását - nevelését segítő „Szól a szív” Alapítványhoz csatlakozott, célul tűzve ki a vakok zenekultúrájának propagálását. A világon egyedülálló produkciójukkal - négyen játszanak két zongorán - több magyar városban szerepeltek nagy sikerrel. Rádió és televízió felvételük készült, s a külföldi bemutatkozás is kilátásban van. Az együttes művészeti vezetője Németh Tamás, a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium megbecsült tanára. Far-

kas Mátyás az együttes rangidős tagja, Szegeden él és az Állami Zeneiskolában tanít. Lakatos Tamás mosonmagyaróvári, 1985-ben vehette át diplomáját a Zeneakadémián. Szülővárosában jónevű zenetanár és aktív muzsikus. A négyesfogat legfiatalabb tagja, a 26 éves Magyar Csaba, a vakok iskolájában zenetanár. Az idén egy rangos nemzetközi pályázaton az első díjat nyerte el Washingtonban.

A hangok birodalmában

A látássérült emberek elsősorban a hangok birodalmában élnek. A hallás támpontot jelent számunkra a közlekedésben éppúgy mint az ember bonyolult lényének „kifürkészésében”.

Számos világhírű vak muzsikust ismerünk, s a zenei nagyhatalomnak számító Magyarországnak nincs szégyenkeznivalója látássérült zenetánáraival, muzsikusaival. A több mint

egyórás programban felcsendült Mozart: D-dúr szonáta (Németh Tamás és Lakatos Tamás); Beethoven: Adagio (Lakatos Tamás); Schumann: Arabesque (Farkas Mátyás); Liszt: Erdősongás (Németh Tamás); Liszt: Rákóczi-induló (Ungaria Zongorané-

gyes); Debussy és Bartók egy-egy darabja (Magyar Csaba); Brahms: IV. magyar tánc és Hacsaturján: Kardtánc (Ungaria Zongoranégyes), valamint Érdi Tamás előadásában Chopin: Fantasie-impromptu c. darabja.

Az „Ungaria Zongoranégyes” és Érdi Tamás színvonalas műsora, a közönség elismerő tapsorkánja a vakságból fakadó akadályokat is ledönteni képes tehetség diadalát hirdette és ünnepelte ezen a hangversenyen.

***

Bereczk Istvánné

A dalnok

„Batyuba rakta rongyait a nyár, a pirosító kedvű oda már – ősz kezd lenni.” – írta József Attila.

A Guttenberg Művelődési Házban lámpák sugaras köríve alatt a színházteremben valami „feledhetetlen”, a lélek érzé-

keny húrját megpendítő élmény készülődik. Október 14-e van és közeledik a Fehér Bot Napja, s tiszteletére Köteles György énekes önálló műsort szervezett „Késő ős van” címmel. Vendégei neves művészek, szerzők: pl. a 80 éves Lontai-rajner Lászlóné született Morvai Piroska, aki sok éven át dolgozott és tanított. Továbbá olyan neves énekesek pályáját segítette, mint Máthé Otília, Zámbó Imre, akik ugyancsak szerepeltek a műsorban.

Fellépett még Csikós Márta, Szabó Szilvia, Szalai Ilonka, Szabó Irénke - dalszerző és zongorista. Kísért az MGYOSZ keretein belül működő Új Improv Együttes, Kirner Gusztáv vezetésével.

Konferált az örök vidám, jó humorral megáldott Hazadi Zsuzsa. Sorstársaink szép számban elkísérték a közülünk kiemelkedett dalnokot - Köteles Györgyöt.

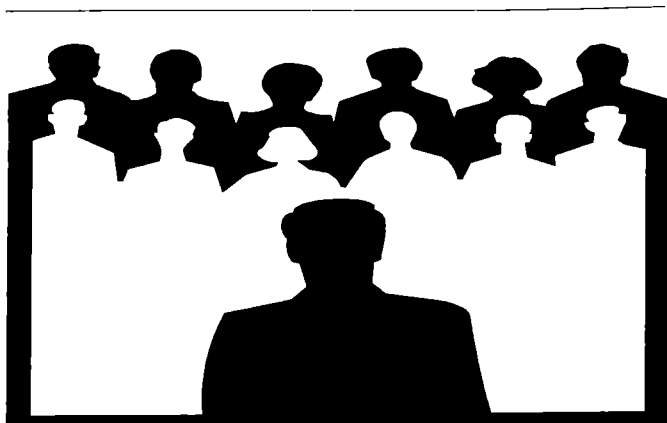
A műsor két részből állt. Először a szórakoztató műfajokból, operettekéből és műdalokból kaptunk ízelítőt. Kiemelkedő volt a házigazda és partnere Csikós Márta kettőse, a Víg Özvegy című Lehár operettkéből, valamint a Máthé Otília által előadott dalok. A kiválóan felkészült zenészek közül Horváth Géza hegedűjátékával kápráztatta el a nagyérdemű közönséget. Ki kell emelnem a János Vitéz című daljátékából a Rózsalevél néven közismert, igen

technikás részletet, valamint a Rózsafa virít az ablakod előtt kezdetű nagy hangterjedelmű dalt. Mindkettőt igényesen, érzelmekkel telítve tolmácsolta Köteles György. Előadasmódját emelte kulturált színpadi mozgása.

A második részben a magyarnóták érzelmdús, a csárdások tüzesen pattogó világába röppenhetünk el. Szabó Szilvia, Köteles György és a többi énekes jó hangulatot árasztó produkciójukkal szűnni nem akaró tapsorkánt, lelkes „vissza, hogy volt...” tetszésnyilvánítást váltott ki a közönségből. Virágok színpompája közepette az öltözőben faggatom a dalnokot, aki szerényen elmondja, hogy már gyermekkorában vonzódott a zenéhez és a dalok rejtelmes hangzása, szövege kíváncsisággal töltötte el. Sorsa tehetséggel áldotta meg, sokat foglalkozott a gondolattal: énekes-előadó lesz. Énekelni tanult, gyakorolt, szívós kitartással dolgozott és vizsgát tett sikeresen. 1971-óta énekel mindenki szórakoztatására. Tehetségét elismerik, ezt bizonyítja a Nóta Olimpia negyedik helyezése és a számtalan fellépés különféle klubokban, művelődési házakban, intézményekben. Solti Károly a példaképe, de barátságukkal, megbecsülésükkel mai neves énekesek is kitüntetik, szívesen lépnek fel együtt vele. Telefonkezelőként dolgozik sok éve már. Hogy rosszul lát, az nem akadályozza énekesi pályáján. Hangja csiszolt gyémánt, ez legfőbb értéke. Örül, hogy másoknak örömet, élményt nyújthat.

Köszöntsük őt, a dalnokot, aki egy kicsit a látássérülteké - a miénk is, akire büszkék lehetünk.

***

Pató Selam könyvismertetője

Bayer Béla: Szárzadokk c. kötetéről

Versek – szenvedély és elmélkedés határán

Vitathatatlan, hogy egyéniséggel állok szemben, ha a hatvan verset átölelő kötet szerzőjéről van szó. Bayer Béla költészete nem irányzatoktól behatárolt, de valóban karakteres. Rímes, illetve szabadversei mély tartalomba vezetnek. A klasszikusok sorába emelkedett alkotók, s mitológiai alakok kísértenek soraiban: de ezek a versek a „ma” versei, annak a „mának”, mely még független a legújabb költői hullám irracionálisra való törekvésétől, de már túllépte az érzékelhető valóság mesteri megörökítésének fokát. Teljes mértékben szubjektív az a világ, melyet élénk tár: ő ruházza fel tulajdonságokkal és szellemiséggel minden apró részletét. Ha néhol csak szemlélőként is, de minden versében jelen van. Írásmódja jellegzetes példája annak, amikor az alkotásból kiszakíthatatlan a költő. Írásain végigvonul az elmúlás, a szenvedés tragikuma is. Melankólia, fájdalom, kín jajdul más verseiben. Képeibe olykor oda nem illő fogalmak robbannak be, disszonáns, kiélezett helyzetet teremtve. Kifejezései arról tanúskodnak, hogy versei nem pusztán egy-egy témát dolgoznak fel; olyan érzéseiről szól, melyek végigkísérik életét vagy legalábbis annak egyes szakaszait; többször ismétli magát különböző írásaiban: visszatérő meghatározás pl. a „kápolna-magány”, az „életre éde-

sül”, stb., ezzel is alátámasztva, hogy e gondolatok mily szerves részei érzésvilágának. Néhány versében a fogalmak csak a mélyben kapcsolódnak össze, az alkotói folyamat kis túlzással szabad képzettársításnak tűnik; olyan gondolati láncnak, mely nem törhető be a felszínes olvasói feldolgozás igájába. Elmélkedések ezek a versek, alá kell merülnünk bennük, hallgatóivá válnunk a hozzánk intézett monológnak. Hisz sorai a természetbe vezetnek minket vissza, annak tiszavirág-életű, megragadó pillanatai, napszakok, évszakok kergetik egymást sorai közt. A tájat úgy mintázza meg, mintha teste volna. A növényvilágot megszemélyesíti, míg női alakjait visszahelyezi a természet ölébe. A szerelem csak burkolt, lelki jelenségként tűnik fel, ellenében azzal a vad, ösztönösen-természetien testi ábrázolással, mely érzéken, a vallásos érzület szenvedélyének határát súrolón villan fel néhány helyen. Versei valamiféle költői elfogultságról vallanak.

Úgy érzem, érdemes kiemelni kötete leg-
rövidebb, de egyik legértékesebb írását, melyet egy olyan halhatatlan egyéniség költészete élesztett fel benne, ki - vallomása szerint - nagy hatással volt gondolkodásmódjára. A néhány szón végiggördülő csodálatos alliterációk zárják e rövid bemutatót:

Bayer Béla: József Attila

*Síneknek sikolyán
siklott a semmibe
mosónő messiás
magzata*

***

Hollósy Zoltán:

Modern fösvény

A belgyógyászat főnövére két szintén egészségügyben dolgozó kolléganőre hasonlított leginkább: egyrészt a Fekete erdei klinika film Hildegard főnövére, másrészt Bubó Doktor vélhetően szakképzett asszisztensére, Ursulára. Az ilyen típusú, nagy és súlyos formátumú nővérek alig kedvelik a nyafogó, mindent kritizáló betegeket, olyat, mint például a Fösvény melléknevet viselő, póznaalakút. Ez a legkevésbé sportos alkat kivizsgálás ürügyén feküdt a belgyógyászatban. Amolyan „ecetgyáros” ábrázattal kötekedett mindenkivel, ám legnagyobb ellenségének a TB finanszírozta ételmezést tartotta: általában ehetetlennek, íztelennek, ember- és betegellenesnek tartotta a kórházi menüt. Ursula főnövér ígérte, beárusítja a fősza-kácsnak a róla elhangzó becsmérő monológokat...

Történt pedig, hogy egyik nap meggyleves, reszelt máj krumplival, uborkával volt az ebéd. A Fösvény, aki zsugori volta miatt a kaját tán még önmagától is sajnálta, üveges szemekkel figyelte betegtársait, akik nem kritizáltak, hanem ettek. És eközben történt a baj: a majdan volt rendőr sokdioptriás szemüvegével tán még rosszabbul látott, mint nélküle, így történhetett, hogy a keserű teát édesítendő szacharinszemek valahogy a bögre helyett a Fösvény levesébe hullottak alá. Ezt a megrázó élményt közölte velem, kér-

deztén, tegyen-e beismerő vallomást? Úgy vélekedtem, értelmetlen a fair-play, mert nem jellemző a fösvényre, hogy eszik. A gyöngénlátó, fös szabadván a súlyos, nyomasztó lelki teher alól, játékosná vált: a meggy magokat célba köpte, pontosan koncentrálna a Fösvény tányérjára. Ursula főnövér beüvöltött az ajtóból, kiváltképp a kötekedő betegnek címezve intelmeit, azt, hogy aki folyamatosan nem eszik, arra gyomortükrözés vár. Ez hatott, a Fösvény asztalhoz ült, mi meg néztük...

Lement az első kanál, a második is, miközben az arca amolyan tudathasadásos állapotról árulkodott. A Fösvény az asztalhoz vágta a kanalat és Ursulát követelte nagy hangerővel, aki nem késlekedett. „Kedvence” fös szólította, egyik próbaképp a leveséből, melyet sziruposra édesítettek a konyhán, noha ő cukorbeteg. Ursula átkozódott, viszszautasítva a gyanúsítást és a kínálást. Azt is közölte, a legtöbb beteg repetát kért...

Egy állítás - egy tagadás végtére is döntetlen, a betegtárs a második fogást vette kezelésbe, mondván a máj legalább nem édes! Közben elmondta, hogy készül a jó reszelt máj, krumpli-garnérunggal. Az illetet nehéz elrontani - vélekedett némi meggyevéssel. Szokás szerint csámcsogott, ám most mintha csontot is rágott volna, úgy zörgött, kotyogott a protkó, majd végül az alsó és felső fogtechnikai remek elhagyta helyét. Nem bírtak a meggy magokkal. Nagy attrakció volt, míg rendeződött az

eredeti állapot, de addigra a Fösvény idegileg kimerült, akárcsak a főnövér, Ursula, akinek most éppen azt kellett volna elhinnie, hogy a sokat emlegetett főszakács praktikus anyagfölszámolás okán növényi magvakkal dúsította az alapvetően húsételt.

Esti hőmérőzésekor a Fösvény hirtelen kikapta szájából a fölső műfogsort, mely ezúttal két darabra oszlódott, vélhetően a csontkemény magvak rágásától eredően. A károsult fűzött hozzá némi kísérszöveget, de mindez csak erőtlen sziszegésnek tűnt.

Ursula nővér a reggeli vizitkor elmondta, lépéseket tett a javítás érdekében, postázza az anyagot a technikusok címére, ugyanakkor önmérsékletre intette a károsultat a várhatóan hosszú átfutási idő miatt. A Fösvény erre mondott valamit, amit a főnövér - velünk együtt - egyáltalán nem értett. A fogatlan betegnek csak intett, ne fáradozzon, rossz a hangképzése. A Fösvénynek Ursula szolgálta föl az ebédet, amely abszolút üres levesből és passzírozott sárgaborsóból állt. Délutáni látogatáskor az asszony oldalast és hidegsülteket hozott otthonról és nehezen értette férje hálószekrényén a félig elfogyasztott paszuj maradványát.

Ursula szolgált magyarázattal, közölte, a hármaska túl mohón látott a tegnapi ebédhez, így történhetett a tegnapi meghibásodás, azaz a proktótörés. Az abszolút foghíjas beteg furcsa akcentussal káromkodott, főleg akkor, amikor asszonya fölmelegítette a déli pa-

szulyt, és étkezésre és kevés beszédre intette a maga és mások érdekében...

***

Kovács Pál:

Népek, vallások hangszere (I. rész)

Kedves olvasók! Most egy olyan zene-szerszámmal szeretném megismertetni Önöket, amely régen az ember életét végigkísérte születésétől haláláig. A hangszerekről szóló sorozatban már említettem egy Kínában fennmaradt több ezer éves harangjátékot; Európában az ókorban vált ismertté: Hódoltak vele a pogány isteneknek (Bacchus és Dionüszos). Kr. U. 394-ben Paulinus is öntetett harangot a nolai templom részére. (Nola városa híres volt harangöntéséről, gazdag érclékhelyeinek köszönhetően). 604-ben Sabinianus pápa rendelte el a kereszténység számára a harangok kötelező használatát.

A buddhisták imáik mormolása közben különböző nagyságú fúvós- és ütőhangszerek társaságában szólaltatnak meg régóta szépen zengő, kézbe fogható harangokat.

A Magyarok első királya, szent István az ország népe megkeresztelése idején a templomépítő mesterekkel német- és olaszföldről más kegytárgyakkal együtt sok harangot hozatott be. Ekkor már Európaszerte öntöttek különböző nagyságú harangokat.

A kolostorokban a szerzetesek nem sokat aludhattak, hiszen naponta nyolcszor (még éjjel is) szólította őket imára a kis harang.

A középkori európai zenében „hangszerré” váltak a harangok: Az egy- és többszólamú motettákat, zsoltárokat, sőt, a világi dallamokat is kísérte vagy egy kis harang, vagy 5-6 hangból álló harangsor. Amikor a motettákhoz egy harangot alkalmaztak, azt a szöveg hangsúlyaira ütötték meg; ha több harangot használtak, a dallamot kísérték.

Ezidőtájt a harangkultúra annyira fejlődött, hogy magának a harangnak is több funkciója lett: tűzjelző-, lélekharang, miseharang, hajóharang. A nagyobb templomokban, bazilikákban már szóltak egészen nagyméretű harangok is.

A reneszánsz idején, főleg Hollandiában vált népszerűvé az ún. „városi” harangjáték, mely már nem a templomban, hanem a városháza tornyában függött. Kezdetben egy vagy több ember billentyűsorrrel hozta működésbe, majd az 1700-1800-as években óraszerkezethez építették.

Az 1800-as években a napórák kezdtek kimenni a divatból. 1831-ben - több európai várost megelőzve - a magyar fővárosban már pontos időjelzésre is használták a harangot, sőt, az országgyűlésbe is ezzel szólították a képviselőket.

Háborúk idején bizony a harangok anyagát is felhasználták: Ágyút öntöttek belőlük. Máig is maradtak fenn szinte egész Európában, így nálunk is olyan harangok, amelyek két életűeknek nevezhetők: Előbb ágyú lett belőlük, majd ismét harangként szolgáltak békeidőben.

A harangot általában a saját nyelve veri, de pl. a buddhizmusban és a pravoszláv vallásban szokás az, hogy kívülről ütemesen ütik. A pravoszlávoknál minden egyes harangnak beosztott taktusa van: Egy metrumon belül a nagy harang minden

első ütemre szólal meg, és minél kisebb harang következik, annál inkább feleződnek az ütemek (fél, negyed, nyolcad, stb.).

Kontinensünkön híres harangöntő dinasztiák nőttek fel, főleg Németországban, Hollandiában, Erdélyben és Magyarországon.

A hívő emberek a harangokat annyira megkedvelték, megszerették, hogy pl. Székelyföldön fönmaradt egy monda is, melyet Jókai Mór jegyzett le a múlt század végén. Szó szerint idézzük:

„Túl az erdőn, túl a hegyen, egy mély völgyben fekszik a szent Anna-tó; csendes, mély tengerszem. Valaha vízitündérek országa volt. Egyszer azonban emberek jöttek oda, s építettek egy kápolnát a tengerszem partjára szent Anna tiszteletére, s tornyába csengő harangocskát szereztek. Az ősrétegekben szerteszálló hangok hullámos ringása mennyei zengzet volt az eltévedt utasnak, búcsújárónak, de nem szerette e hangokat a zöld vízikirály. A gonosz lelkek nem állják a harangszót.

Történt, hogy egy székely gazda oláh gulyáslegényt fogadott fel, s az egyszer a szent Anna tavánál legeltetett.

Alkonyatkor kiszállott a vízből a vízikirály és monda néki:

– Véka aranyat, zsák ezüstöt adok, ha elhozod nékem a szent Anna-kápolnából a harangot!

A pásztorlegény éjszaka elorozta a harangot, s behajította a tengerszembe. Nagyon kondult az a vízbe esve, s még a víz alatt is zúgott. Attól fogva egy emberöltőn át nem szólt a harangszó a vidéken.

A székely gazda legkisebb fia belészeretett a vízikirály leányába, s magához vette feleségnek. A tündér fiát szült, kiből csodabúvárt nevelt. Felnővén az, egy napon beveté

magát a vízbe, s ment a vízikirály krisztálypalotájához és fennszóval kiálta:

– Amiért én idejöttem, istené az! Add vissza a kápolna harangját!

Meglátta az ifjú az iszapban a harangot, s ott a vizek alatt megüté az botjával. Első kondulásra összeomlott a kristálypalota, másodikra összezsugorodtak a vizek szörnyei, harmadikra karcsú süllők úszkáltak a palota romjai fölött, s egy vén zöld varangy gubbaszkodott a kiálló kémény tetején. Ezek voltak a tündérek. Még most is ilyen alakban élnek ott.

A harangot azután ismét feltették a kápolnába, s újra hangzott imára hívó csengése a vidékben utasoknak öröme, búcsújárók malasztjára.”

***

Bartha Zsuzsanna:

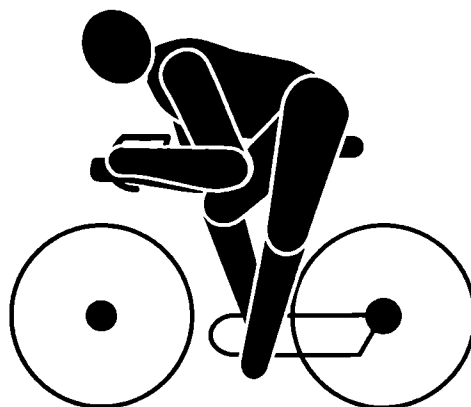
Sportolni az önbizalomért

45 évvel ezelőtt néhány vak ember mérész vállalkozása indította útjára a látássérültek hazai sportmozgalmát. Lelkes és megszállott munka eredménye mindaz, ami a 45 év során megvalósult. A jubileum alkalmával köszönet mindazoknak, akik munkájuk mellett időt és fáradságot nem kímélve sportteljesítményükkel öregbítették a magyarok hírnevét a fogyatékosok egyetemes sporttörténetében.

A társadalmi integráció eszköze

„Ép testben ép lélek” - hirdették az ókori görögök, nem sejtve, hogy egykoron a sport a fogyatékos emberek életében is fontos szerephez jut. Az előbbi állítást tá-

masztja alá mindaz, amit Dénes Józseftől, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Sportszövetsége elnökétől a látássérültek hazai sportmozgalmáról megtudtam. Előljáróban külön hangsúlyozta, hogy a sport a társadalmi integrálódás egyik fontos eszköze lehet a látássérült emberek számára. Az eredmények önmagukért beszélnek és kivívják a látó társadalom elismerését. Éppen ezért jó lenne, ha nagyobb támogatást és nyilvánosságot kapnának a látássérültek - és általában a fogyatékosok - sportrendezvényei. A vakok és gyengénlátók sportmozgalmának kezdete az 1940-50-es évek fordulójára datálható, amikor tömeges méretekben megkezdődött a látássérültek munkábaállítása. 1950-ben megalakult a sakkszakosztály 12 alapító taggal a vakok szövetségén belül. A sakkversenyeken sok olyan „illetékes” megjelent, kiknek segítségével egy-egy állást megszerezhettek a látássérülteknek. Napjainkban a Wesselényi Miklós Sportkör keretében 4 csapatban 45 látássérült sakkozó méri össze tudását a látó sakkozókkal, illetve nemzetközi szinten az IBCA (Nemzetközi Vak Sakkszövetség) rendezvényein. A szabályok ugyanazok, mint a látó versenyeken, azzal a különbséggel, hogy a vak játékosok „tapintják” a speciálisan elkészített

bábukat. A fejlődésre jellemző, hogy míg a megalakuláskor harmad-negyed osztályú szinten játszottak játékosaik, ma két mesterjelölt, 5-6 elsőosztályú sakkozó található a szakosztályban. 1964 óta rendszeresen indulnak a sakkolimpiákon. A magyar vak sakkozás elismerését jelentette, hogy 1988-ban Zalaegerszegen rendezték a Vakok VIII. Sakkolimpiáját. Az első alkalommal kiírt levelezői sakkolimpiát a magyar csapat nyerte 1972-ben - emlékszik vissza büszkén Dénes József, aki maga is sakkozó. Természetesen - folytatja, a vakok iskolájában órarendben szerepelt és szerepel ma is a testnevelés. Híresek voltak egykor a vak diákok tornabemutatói. Két testnevelő - Ilovai Sándor és Dosek Lajosné - érdeme, hogy 1957-ben megalakult az atlétikai szakosztály.

Sok-sok versenyt követően 1981-ben létrejött az IBSA (Vakok Nemzetközi Sportszövetsége), amely szervezet rövidesen kidolgozta az atlétikai versenyek szabályait. Az IBSA megalakulása óta rendszeressé váltak az Európa- és világbajnokságok, valamint a paraolimpiai játékok (beletartoznak a futás, a magas- és távolugrás, a diszkosz, a súlylökés, a gerelyhajítás, az úszás, a csörgőlabda, a tandemkerékpározás). A nemzetközi megmérettetéseken a magyar atléták szép sikereket értek el az évek során. Így például 1984-ben New Yorkban Oláh József vak magasugró világcsúccsal győzött! Pazinczár Attila és Nagy Dénes a magyar vaksport két neves atlétája - mondja beszélgetőpartnerem.

Svéd példa nyomán 1965-ben a turisztikai szakosztállyal bővült a látássérültek sportmozgalma. A hétfégi kirándulások, a bel- és külföldi utazások - idegenvezetővel és látó kísérelőkkel - hozzátartoznak a vak

és a gyengénlátó emberek kikapcsolódásához.

A látássérültek körében világszerte egyre népszerűbbé vált a goalball, azaz csörgőlabda. Ez a játék egy 9x18 méteres pályán játszódik, két végén egy-egy 9 m hosszú 160 cm magas kapuval. Egy csapat 3 játékosból áll, akik a saját kapujuk előterében tartózkodnak. Cél a gólszerzés a labdának az ellenfél kapujára történő gurításával. A labda hangjelzéssel tájékoztat, innen a csörgőlabda elnevezés. 1981-ben alakult meg a csörgőlabda szakosztály. Az első nagyszabású erőpróbán Európa-bajnok lett a magyar csapat. Napjainkban a vak sportok között talán a csörgőlabda a legsikeresebb. Az 1988. évi Szöulban rendezett Paraolimpiai Játékokon a 12 résztvevő csapatból a 4. helyezést érte el a magyar válogatott. A jövőre megrendezendő paraolimpiai játékok színhelye Atlanta, ahová az idei londoni osztályozó versenyen aratott fényes győzelmével bejutott a magyar csörgőlabda csapat (legkiemelkedőbb játékosai: Bálint András, Pajer József, Szabó András). A tandemkerékpárosok - 4-5 páros - néhány éve aktívan indulnak a hazai versenyeken. A tandem két üléses kerékpár, s természetesen a pilóta látó - ér a felsorolás végére Dénes József.

A magyar vak sport gondjai

A legnagyobb gondot ma az jelenti, hogy a sport - ahogy a társadalom egészében - háttérbe szorult a vak és a gyengénlátó emberek életében is. A megélhetési gondok elvonják a figyelmet a sporttól, mely önbizalmat adhat a látásában fogyatékos embernek, bizonyítva önmaga és a külvilág számára: nem „felesleges” tagja a társadalomnak. A nálunk fejlettebb országokban

a rehabilitáció szerves részének tekintik a sportolást. Sportkombinátokat építenek, ahová a különféle típusú fogyatékkal élő emberek edzésre járnak. A tornacsarnok, az uszoda és a kondicionáló terem, a vakosított tekepálya együtt az étteremmel és a könyvtárral mind-mind megtalálható ezekben a létesítményekben. Hazánkban néhány megszállott embernek és támogatónak köszönhetően létezik a látássérültek sportmozgalma amatőr szinten. A tárgyi és az anyagi feltételek javulása nagyban hozzájárulhatna ahhoz, hogy a vakok és gyengélátók sporttevékenysége még több hazai és nemzetközi sikert eredményezzen. Mit kívánhatnék a jövőre? Reményt és kitartást, hogy egyszer az álmok megvalósuljanak!

***

„Denevér SE” A látássérültek teke egyesülete

1995. február 14-én alakult meg az MVGYOSZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetének segítségével a „Denevér” sportegyesület azzal a céllal, hogy a látássérültek beilleszkedését támogassa.

Mi úgy gondoltuk, hogy fontos a sport, mely a lélek karbantartását, az egészség megőrzését szolgálja. Ebben a szellemben hoztuk létre az egyesületet, mely a teke sportágban rejlő lehetőséget kívánja kihasználni.

A „Denevér” sportegyesület az 1995. február 14-én tartott közgyűlésen alakult meg és a BAZ megyei Bíróság 61.875/1995. /2. sz. jogerős határozata alapján került

bejegyzésre. Az alapító okirat szerint az egyesület célja a látássérült emberek sportolási lehetőségének biztosítása, a sportmozgalom, így a magyar teke sportág népszerűsítése.

Ennek, a Magyarországon még hagyományokkal nem rendelkező próbálkozásnak a kulcsszereplője Batki István, aki a tapasztalatlan tekézők felkészítését, irányítását vállalta - mindezt társadalmi munkában.

Az elmúlt időszakban több meghívásnak is eleget tett az egyesület: Csehországban, Szlovákiában nemzetközi kupamérkőzéseken. A környező országokban már több éves hagyománya van e sportágnak. A legjobb kapcsolatunk Kassa csapatával alakult ki. A sportbaráti kapcsolaton túl segítettek abban, hogy Magyarországon is legyen a látássérülteknek lehetőségük a tekezésre (bemutatók, szabályok átadása, stb.).

Szeretnénk kijutni az 1997-ben megrendezendő Látássérültek Európa-bajnokságára és jó eredményt elérni. Továbbá célunk az is, hogy e sportág felkerüljön a paraolimpiai játékok versenyszámai közé. A felkészülés mellett fontos a csapat gazdasági stabilitásának megteremtése. A nehéz gazdasági helyzet ellenére szeretnénk szponzorokat keresni és találni, hogy a versenyekre eljuthassunk, s hogy megfelelő sportfelszerelésben jelenhessünk meg. Versenyekre és edzésekre Kazincbarcikán van lehetőségünk. Kiváló partner Báthori Csaba, a tekepálya tulajdonosa, aki díjmentesen biztosítja a pályát.

Idei nagy rendezvényünk egy nemzetközi teke-kupa Kazincbarcikán 6 csapat részvételével. fővédnökének Gönc Árpádnét és Dr. Király Bálint urat, Kazincbarcika polgármesterét kértük fel. A versenyt 1995. november 17-18-19-én rendezzük.

Nemzetközi versenyünkkel a hazai látássérültek érdeklődését szeretnénk felkelteni a teke sportág iránt.

Amennyiben többen szeretnének megtudni a tekézésről, felvilágosításért forduljanak Batki Istvánhoz, a „Denevér SE” elnökhelyetteséhez az alábbi címen:

Batki István,
3700 Kazincbarcika,
Zempléni út 2. 3/7.
Tel.: 06-48 310-211/1332-es mellék.

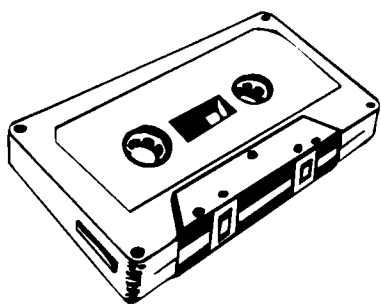
***

Levelezői rovat

(a szerkesztő összeállításában)

Nyíregyházáról Radócz Zoltánné olvasónk közérdekű problémával fordult rovatunkhoz.

„Az ok, amiért levelemmel zavarom a rovatot, mélységesen felháborított. Férjem rendszeres hangoskönyv olvasó. Miután évek óta tagja a helyi könyvtárnak, szinte

minden felolvasott könyvet meghallgatott már. A tavasszal elhatároztuk, hogy Budapestről kérünk könyveket számára. Rendszeresen kapjuk is a könyveket, amiért köszönet. Amit azonban a legutóbb kapott, az élvezhetetlen. A 47 kazettából hiányzott néhány, s ami a legjobban felháborított: a kazettákba beletöröltek. Hallható az értékes mű felolvasásában a Dallas c. filmsorozatból felvett szöveg. Szerintem azt az olvasót, aki ilyesmire vetemedik, büntetni kellene! Tudjuk, sok pénzbe kerül manapság minden, így a hangoskönyvek elkészítése is. Azt hiszem, nem vagyunk egyedül, akiknek ezek a könyvek óriási értékek. Óvni és féltetni kellene hangoskönyveinket, nem pedig megsemmisíteni!”

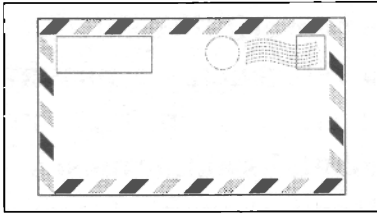
Valóban, nagyon súlyos gond az, amiről Ön írt. A könyvtártól kapott tájékoztatás alapján arról számolhatok be, hogy a jövő évtől a számítógépes nyilvántartás segítségével „lefülelhetővé” válnak a rongálók. Ehhez azonban a könyveket becsülő olvasók és a könyvtár dolgozói közötti közös összefogásra lesz szükség.

Az, aki valamilyen rendellenességet tapasztal a hangoskönyvekben, feltétlenül jelezze a könyvtárnak, mert a számítógép segítségével visszakereshető lesz az előző kölcsönző neve. Természetesen addig is fontos, hogy bármilyen gond esetén tájékoztassák a könyvtárt. Felhívom figyelmét arra is, hogy a közelmúltban elkészült és hatályba lépett a hangoskönyvtár kölcsönzési szabályzata, amely elsősorban a hangoskönyveket szerető és óvó olvasók érdekeit szolgálja.

***

Pis Mátyásné békéscsabai olvasónk az előző levelezői rovatban megjelentekhez szól hozzá.

„Olvastam a Vakok Világa levezetői rovatát, melyben Sepf Angéla mondta

el véleményét arról, hogy látó társaink miként segíthetnek nekünk. A levélben említett könyveket sajnos nem ismerem, de szívesen elmondanám saját tapasztalataimat. Remélem segíthetek vele mindazoknak, akik segíteni szeretnének nekünk. Tapasztalataim szerint a látók azért nem tudnak nekünk segíteni, mert el sem tudják képzelni mit jelent nem látni. Ha ők lecsukják szemüket, a fényt még akkor is érzékelik. Ezért nem kaphatnak reális képet a tényleges nem látás fogalmáról. Időnként viszont beleesnek a mindenáron való segíteni akarás hibájába. Úgy gondolom, hogy nekünk kell megmagyarázni és elfogadtatni - kézzel fogható példával -, hogy nincs szükségünk a mindenáron való segítségükre. Csak két eset jöhet szóba: ha mi kérjük a konkrét segítséget, vagy ha a látók bizonytalankodásunkat látva kinyújtják segítőkezüket. Szerencsésnek mondhatom magam, mert munkahelyemen sikerült elérnem és főleg megértetnem kollégáimmal a fentebb leírtakat. Így nem függünk egymástól és ha véletlenül munkavégzéssel a buszmegállóba egyedül kell kimenem, senkinek sem jelent problémát. Ha viszont akad kísérom a hazamenetelnél, az külön öröm számomra. A közlekedés megtanulását úgy oldottam meg, hogy a kolléganőm először mindent elmagyarázott. Azután - ha ő velem is volt - én mondtam meg, merre kell menni. Ha hibáztam, azt megbeszéltük. Nem volt sértődés, ha éppen a tanulás érdekében, nem fogadtam el a felkínált segítséget. Remélem, hogy az elmondottakkal másoknak is jó tippet adtam!”

Örülök, hogy ez a téma felkeltette az olvasók érdeklődését, s remélem, hogy a tapasztalatok megosztása az új sorstársaknak és látó családtagjaiknak is hasznos segítséget jelent.

***

VSZOSZ közgyűlés székházunkban

A Védett Szervezetek Országos Szövetsége (VSZOSZ) 1995. november 8-án tartotta éves közgyűlését az MGYOSZ Székházában. Az elektronikus és az írott sajtóból - van, aki a saját bőrén tapasztalva - értesülhettünk a védett munkahelyek szerkezetét célzó átalakításokról, s ezek kihatásairól a fogyatékos emberekre. Ajánlom tehát szíves figyelmükbe a VSZOSZ tevékenységéről szóló beszámolót, amely jól tükrözi fennmaradásukért vívott harcot. - a szerkesztő

VSZOSZ beszámoló

A Védett Szervezetek Országos Szövetségét 1989-ben azzal a céllal alapították a célszervezetek és a szociális foglalkoztatók, hogy munkáltatói oldalról védelmet nyújtsanak az itt foglalkoztatott, megváltozott munkaképességű, szociálisan rászoruló dolgozóknak és az őket foglalkoztató szer-

vezeteknek. E két szervezet típus 80 önálló szervezetben, több mint 17 ezer hátrányos helyzetű embert foglalkoztat. Saját gazdálkodásunknak, valamint a Rehabilitációs Alapnak köszönhetően rendkívüli eredménynek tekintjük, hogy a recessziós gazdasági helyzet ellenére 1994-ben több mint 2 ezer fővel növelték a foglalkoztatottak létszámát, s várható, hogy 1995-ben kb. ezren kapnak munkalehetőséget. A múlt évben sikerült a szociális foglalkoztatók működési feltételeit jelentősen befolyásoló, a bedolgozói státusra vonatkozó jogszabályt előkészíteni. Várhatóan csak 1996-ban sikerül a többszörösen módosított 8/1983. EÜM-PM együttes számú rendelet módosítani, mely szabályozza a megváltozott munkaképességű dolgozókat foglalkoztató szervezetek támogatását. Bár szervezetünkkel több mint egy évvel ezelőtt megismertette a Pénzügy és a Népjóléti Minisztérium a rendelet tervezetét, bevezetésére mégsem került sor. Sőt, a szervezetek számára az idők során egyre hátrányosabb koncepciókat dolgoztak ki. A támogatások 1994-ben még biztosították a szervezetek normál működését, fejlődését, azonban 1995. január 1-től 10%-os, április és október 1-től további 10%-os csökkentés következett a támogatásokban és ez a felszámolás határára sodort néhány szervezetet. Tekintve, hogy a kormány további kiadás csökkentéseket tervez, s ez alól - úgy tűnik - nem kivétel a megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató szervezetek támogatása sem, válságos helyzet alakult ki. Mindez történelmileg megbocsáthatatlan, mert hosszú évekre megpecsételi a foglalkoztatási rehabilitáció és a rászorultak 10 ezreinek sorsát. Történik ez annak ellenére, hogy a kormány ígérete szerint meg-

szorító intézkedései nem érintik a súlyosan hátrányos helyzetű rétegeket, s a passzív ellátási formák helyett erősíteni szeretné az aktív támogatásokat. És akkor most kinek lehet hinni? Hogy akarunk Európa felé haladni, ha nem gondoskodunk invalidusainkról, s azok zsebéből vesszük ki gazdasági felemelkedés címén a forintokat? Többször - de hiába - bemutattuk, hogy téved a kormány, ha csak a kiadások csökkentését nézi, mert ugyanakkor elesik a többletfoglalkoztatás adóbevételeitől és a jelentős piaci termeléstől, amit ezen szervezetek előállítanak - fizetheti a passzív jogon járó munkanélküli járadékot.

Javasoljuk, hogy legalább az 1994. évi, erre a célra fordított összeget hagyja jóvá az országgyűlés, és a probléma megoldását kérjük a költségvetésben rendezni. Könnyíthetne az is a helyzeten, hogy ugyanúgy, miként a nyugdíjasoknak, rokkant-nyugdíjasoknak nem kell társadalombiztosítási járulékot fizetniük, a rokkant embereket foglalkoztató célszervezeteknek és szociális foglalkoztatóknak se kelljen. Javasoljuk továbbá, hogy a főfoglalkozású munkavállalók után legfeljebb 10% járadékot kelljen fizetni a jelenlegi 44% helyett. Az a furcsa helyzet alakult ki hazánkban, hogy a társadalombiztosítás nemcsak nem támogatja a rokkantak foglalkoztatását, hanem még el is von a költségvetési támogatásból. Ez a nyugati gyakorlattól teljesen eltérő. Már most kell lépünk, ha valaha az egyesült Európa része kívánunk lenni. A sajtótól továbbra is azt kérjük, hogy támogassa a hátrányos helyzetű rétegek ügyét, az érdekvédelmi szervezetek törekvéseit és irányítsa a társadalom figyelmét erre a problémára, s teremtsen olyan közhangulatot, hogy minden ma-

gyar állampolgár kötelességének érezze a fogyatékosokról való gondoskodást. Ez annál is inkább meggyőződése legyen mindenkinek, mert ma már sajnos szinte nincs olyan család, melyet legalább rokonságában ne érintene a probléma.

***

Előítélet mentes világot!

(Egy mozgalom kiáltványa)

A tolerancia, a másság elfogadása és tisztelete - véleményünk szerint - olyan örök és fontos téma, amely mellett mindannyiunknak - saját jövőnk érdekében - kötelessége állást foglalni. Az olyan események megismétlődését, mint a kirekesztettség, a pogromok vagy a háborúk, csak úgy akadályozhatjuk meg, ha az emberek megismerik a társadalom sokszínűségét, felismerik annak pozitív értékeit és tudatosan bennük, hogy mindenki más, ugyanakkor mindenki egy: EMBER.

Baráti beszélgetések során fogant meg az ötlet, hogy a Holocaust 50. évfordulóján szükség lenne egy olyan rendezvényre, amely nemcsak a múltra emlékezik, hanem a jelenkor problémáival is foglalkozik. Felismerve a kérdés aktualitását, 1994 márciusában létrehoztuk az „Előítéletektől Mentés Világért” elnevezésű mozgalmat (ELME), melynek fő célkitűzése a témához kapcsolódó rendezvények megszervezése.

Első programunkat „Mindannyian mások vagyunk” címmel, Göncz Árpád köztársasági elnök úr fővédnökségével a múlt év júniusában tartottuk az Almási téri Szabadidő Központban. A szervezést egy tíz fős, kizárólag diákokból álló bizottság végezte. Azon a napon több mint 3 ezren jelentek meg a rendezvényen.

A tavalyi program után úgy éreztük, kötelességünk a megkezdett munkát folytatni. Idei háromnapos fesztiválunkra november 10-12-én került sor ugyancsak az Almási téri Szabadidő Központban „Te is más vagy – te sem vagy más” címmel. A rendezvény fővédnöke dr. Demszky Gábor főpolgármester volt. A megnyitót gálaest követte neves színészek, tehetséges fiatalokból álló együttesek közreműködésével. A két nap során bemutatkoztak a magyarországi kisebbségek, vallási felekezetek és a fogyatékosok szervezetei. Filmvetítés, tánc— és teaház, koncertek színesítették a rendezvényt, miközben jutott idő egymás megismerésére. A legkisebbeknek is szerveztünk programokat, ahol fogyatékos és menekült táborokban élő gyermekek találtak kikapcsolódást. A fesztivál szervezésében mintegy 50 fiatal vett részt, többségük főiskolai és egyetemi hallgató.

Reméljük, hogy ez a rendezvény a szórakozási lehetőségen túl hozzájárult ahhoz is, hogy gyermekeinknek ne kelljen nemzeti és vallási gyűlölködésben élniük.

***

Ruzsa Viktor írása nyomán

Akkor szüret!

Amint sorstársaimtól hallottam, már évek óta hagyomány, hogy novemberben szüreti bált rendeznek a Vakok Állami Intézetében, Budapesten a Hermína út 21. sz. alatt. Az idén szerencsémre ellátogathattam erre a rendezvényre, s így jómagam is részese lehettem egy különleges élménynek. Eredetileg, amikor erre a bulira készülődtem (testben és lélekben), akkor úgy gondoltam, hogy riportot készítek az est sztárvendégével, a Pa-Dö-Dö együttesel. Azután ráeszméltem, hogy ez az est még egy önálló élménybeszámolót is.

Azzal, hogy a szüreti bálon este fél hét körül már mindnyájan megjelentünk az Intézet kultúrtermében, következtetni lehet a jó hangulatra. Hallatszott, hogy teltház készülődik. Falusi Mariann és Lang Györgyi, vagyis a Pa-Dö-Dö tagjai vadonatúj albumukról, az „Einstand” címűről énekeltek néhány új dalt. Közben a hallgatóság kérdéseire válaszoltak, bemutatva saját magukat is. Az új dalok közül a legnagyobb sikert a reklámokból jól ismert „Fáj a fejem...” c. szám aratta. A koncert elején rögtön nagyszerű kórusra verbuválódtunk, s a közel egyórás programból valóságos „talkshow” lett. Az együttesről sok-sok érdekességet megtudtunk. Azt, hogy van némi súlyfeleslegük, mindannyian tudtuk. Így nem is lepődünk meg, amikor az egyik sorstársunk kérdésére, miszerint: - Szeretik-e a tú-

rógombócot? - Györgyi csak annyit fel-
elt: „Sajnos...”. Igaz, azt is hozzátette,
hogy mostanában diétázik. Elmondták,
hogy körülbelül tíz éve dolgoznak
együtt. A véletlennek köszönhetően ke-
rültek össze. Mariann operaénekesnő,
Györgyi színész volt. Egyszer egy
musical-ban szerepeltek együtt. Ekkor
határozták el, hogy megpróbálkoznak a
könnyű műfajjal. (Korábban már
mindketten kisgyermek koruktól fog-
lalkoztak énekléssel.) Kár, hogy a kon-
cert mindössze egy órán át tartott. Hiá-
ba, másutt is várták őket aznap este, ez
a népszerűség "átka"! A koncert után
arra sem volt idejük, hogy autógram-
mot osztogassanak. Kárpótlásul min-
denki kapott egy-egy „Pa-Dö-Dö – Eins-
tand” című matricát, valamint az Inté-
zet lakói egy CD-lemezt ajándékba. A
koncert után következett a buli máso-
dik fele: a disco! Az Intézet nagyszerű
berendezéssel felszerelt, csak úgy dön-
gött a zene. De ez nem minden: volt
tombola is. Izgalmas volt a „Szüret Szé-
pe” c. vetélkedő – hölgyeknek és urak-
nak! Fél tíz körül felvonultak a versen-
zők, majd néhány rövid mondattal be-
mutatkoztak. Amikor kiderült, hogy
valaki FTC drukker, hatalmas ováció
köszöntötte. Vesztesek egyáltalán nem
voltak ezen a „meccsen”: mindenki egy-
egy ajándékcsomagot vehetett át Bors
Lajosnétól, a VÁI igazgatójától. Éjjel
két óráig folytatódott a vigalom. Ez tör-
tént november 3-án, s köszönet érte
azoknak, akik megszervezték.

***

Németh Tamás:

Színes hírek

(Az összeállítás az MTV teletext-szolgálatanyaanyagából készült.)

Beültették a világ első olyan elektromos műszívét, amely éveken keresztül hálózati energiaforrás nélkül képes működni viselője mellkasában. A műtétet egy 64 éves férfin hajtották végre az Oxfordi Szívgyógyászati Központban. Az operációt követő napon a beteg már mozgott, és a hétvégén jóízűen fogyasztotta el születésnapj tortáját. A texasi kardiológiai intézettel közösen kifejlesztett szerkezet önállóan továbbítja a vért az érrendszerbe.

***

Megakadályozhatók a nagy hasi műtéteket követő belső hegesedések egy új biotechnikai eljárással készült mesterséges hártya alkalmazásával. A hártyát a hasi szövet és a sebszél közé helyezik, amely így ideiglenes akadályt képezve lehetetlenné teszi az összenövést. A Separa film 4 napon belül felszívódik a szervezetben. A módszer várhatólag gyökeres változást hoz a műtéti technikában, mivel eddig egyetlen anyaggal sem sikerült megakadályozni az összenövéseket.

***

Mintegy 100 millió amerikai egészséget fenyegeti az erősen szennyezett ivóvíz, amely radioaktív radont, arzént és toxikus klórszármazékot is tartalmaz. A Natural Resources Defense Center által készített tanulmány szerint a fogyasztók a legnagyobb veszélynek zuhanyozáskor vannak kitéve. A radonnal szennyezett vezetékes ivóvíz 30 millió amerikaiat érint. Évente mintegy 200 ember halálát okozza és főleg a bőrrák kialakulását segíti elő. Az arzén mintegy 100 millió amerikai ivóvizében van jelen.

***

A Duna deltánál, Dobrudzsa dombjai között fehérre meszelt barakkokban élnek Európa utolsó leprásai. Már meggyógyultak, de testükön még ott vannak a szörnyűséges kór nyomai. A leprakórháznak jelenleg 45 lakója van. A javarészt idős emberek az ún. Hansen-kór áldozatai. A kirekesztettek egymás között házasodtak. Az évek során 19 gyerek született, s közülük egyedül a most 61 éves Vera kapta meg a betegséget. De Vera gyermekei már egészségesnek születtek. A leprások életében változást ígér a jövőre esedékes parlamenti választás, amelyen ők is részt vehetnek. Lelki életüket egy ortodox és egy baptista templom szolgálja.

***

Együnk halat legalább egyszer egy héten és elkerüljük a szívrohamot - javasolják amerikai kutatók. A halolajban lévő speciális, ún. n-3 zsírsav beépül a sejthártyába, erősítve a szív sejtjeinek működését. A tudósok szerint ez a zsírsav a szívinfarktust elősegítő érelmeszesedést is gátolja.

A csokoládé nagyon egészséges táplálék, és nem hízlal. Ezt a meglepő, sőt, alighanem százmilliók számára új távlatokat nyitó kijelentést tette egy francia professzor. Christian Cabrol szerint a csoki előnyei közé tartozik pl., hogy számos, az emberi szervezetnek létfontosságú anyagot tartalmaz, tápláló és ráadásul csökkenti a koleszterint. Ha figyelembe vesszük, hogy még a stressz ellen is használ (a tudós szerint nem véletlen, hogy szerelmi bánat esetén megugrik az emberek csokifogyasztása), akkor kész csoda, hogy miért nem ez lett az emberiség legfőbb tápláléka.

***

Megtartották az első tészta-világ kongresszust Rómában. A résztvevők igyekeztek közös stratégiát „gyúrni” a föld még érintetlen piacainak meghódítására. A durumbúza lisztjéből készült száraz tészta, amelynek hazája Olaszország, már a fél világot meghódította és szinte szerves részévé vált a japánok étrendjének. Az Egyesült Államokban a 60-as évek óta háromszorosára, évi 9 kilóra nőtt a fejenkénti tésztafogyasztás és ugyanennyit esznek az oroszok is.

***

Az Orosz Föderációhoz tartozó Muromszkoje (Laptau) szántóföldjei paragon hevernek, amióta egy traktor másfél kiló súlyú borostyánrögöt fordított ki a földből. A falu lakói felhagytak a földműveléssel, sőt többszázan érkeztek más vidékekről is annak reményében, hogy újabb aranyat érő ékkőre bukkannak. Az országban tilos a borostyánbányászat. A különleges rendőri alakulatok időről időre lecsapnak a

kincskeresőkre. A világ egyik legnagyobb borostyánbányája, Jantarnij, egyébként a falutól 30 km-re fekszik.

***

Az eddiginél jóval korszerűbb készüléket fejlesztett ki Japán legnagyobb elektronikai társasága. A számítógépeknel használható berendezés képes felismerni a telefonon leadott üzeneteket is, vagyis nemcsak a tulajdonosa tud vele kommunikálni, hanem mindenki. Az eddigi hangfelismerő áramköröknek használat előtt meg kellett tanulniuk a tulajdonos hangjának jellemzőit, hogy azt később megértsék. A NEC új berendezésének ilyen tanulási folyamatra nincs szüksége, a különböző, még a telefonon érkező hangokat is feldolgozza. Százezres szókészlete van, sőt a tervek szerint idegen nyelvek megértésére is alkalmassá teszik.

***

Környezetbarát, elem nélkül működő kvarcórát mutatott be Budapesten a japán Seiko gyár képviselője. A Seiko óragyár kizárólagos magyarországi forgalmazója elmondta, hogy az új technikai megoldás, az ún. kinetic szerkezet forradalmi változásokat hozott az órás szakmában. A kézmozdulat rezgéseit egy apró generátor alakítja át elektromos energiává, ami egy tárolóegységbe kerül. A szerkezet - ezután - mint egy hagyományos kvarcóra működik. Műszaki színvonalára jellemző, hogy a rotor 100 ezer fordulatot képes megtenni percenként.

„Az év télapójává” választották Grönlandon a 77 éves dél-afrikai elnököt, Nelson Mandelát. A hagyományos télapóünnepen Ausztráliából, Amerikából és 9 európai országból érkezett 17 télapó hivatásával összefüggő tudásáról adott számot. A zsűritagok gyerekek voltak. A grönlandi miniszterelnök novemberi dél-afrikai látogatásán személyesen adja át az életnagyságú, télapó öltözetet viselő Mandela viaszbábut az elnöknek, a díjjal járó 100 ezer dolláros pénzjutalmat pedig szegény dél-afrikai gyerekek kapják.

***

Gyermeksarok

Kedves Gyerekek!

Az alábbi összeállítással kívánunk kellemes ünnepeket és jó pihenést a téli szünetre mindannyiatoknak

- a szerkesztőség és a hivatal dolgozói.

Zebra Zakó

Zakó egy szép kockás zebra. Egy szép napon zebra Zakó sétálni indult. Amint bandukolt a parkban, Zakó meglátott egy büfét és odarohant.

- Kérek szépen egy szénás kólát!
- Mit? Hogyan, te tudsz beszélni?
- Persze, hogy tudok. Hol van már a szénás kólám?
- Tessék, itt van, de azért nem kell bekapnod a fejem.
- Köszí, ez nagyon finom volt.

Zakó tovább folytatta útját, s miközben mendegélt számolgatta lépéseit. Egyszer csak földbe gyökeredzett a lába: meglátott egy bájos zebra lányt. Elindult felé és ezt gondolta magában:

- Na, most mit tegyek? Legjobb lesz, ha megszólítom. Már csak fél méter...

Azután végre kinyögte:

- Szia! Téged hogy hívnak?

- Engem? – nézett Zakóra mosolyogva a zebra lányka és ezt gondolta magában: milyen szép ez a zebra fiú, majd nevető szemekkel mondta:

- Csillagfény a nevem. És téged hogy hívnak?

- Zakó vagyok. Szereted a verseket Csillagfény?

- Igen, nagyon.

- Akkor mondok neked egy szép verset, figyelj! Én költöttem.

A kelő nap

A kelő nap fénye

*bevilágította a szavannát,
a virágok virítottak, illatoztak,
az állatok reggelihez láttak.*

Zsiráf csemegézett,

*a gyors pizza elment a medvéhez,
az oroszlán még ágyban heverészett.*

A viziló megevett 165 fánkot,

*a krokodil könnye potyogott:
hát nekem miért nem jutott?*

Csillagfény elájult az ámulattól. Zakó pedig megijedt és kétségbeesetten törte a fejét:

- Mit tegyek? Ennyire jó vagy rossz volt ez a vers, hogy így hatott erre a zebra lányra?

Eszébe jutott, hogy ilyenkor vízzel szokták lelocsolni a beteget. Vízet keresett és meglátta a kutat. Húzott is egy vödörrel és nyakon öntötte Csillagfényt. A zebra lány felvisített:

– Juj, de hideg!

Két perc múlva iszonyatos prüszkölésbe kezdett. Zakónak nem volt más választása, mentőt kellett hívnia.

Utóhang

A kórházi ágyban Csillagfény fázósan reszketve fekszik. Fején vizes borogatás, hóna alatt hőmérő. Zakó pedig hűségeesen ül az ágya szélén és a versét szavalja fennhangon.

(Fehér Krisztián 9 éves)

Bényei József: Kis-tűz

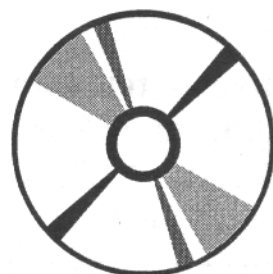
*Pernye-pille szálldos,
tapad a ruhámhoz,
fekete lesz kezem, lábam,
maszat virít az orcámon.
Pernye te,
hess el innen, fekete!
Piros öröm, tüzecske,
bújj az ujjam hegyibe,
hideg csípi kegyetlen,
ha nálad nem melegszen.*

*Melegítsd, melegítsd
aki fázik,
kanyarodj, tekeredj
februárig!*

***

Murányi Zsolt lemezajánlata

Mielőtt rátérnék Horváth Charlie „Mindenkivalakié” című, a közelmúltban megjelent albumának bemutatására - három hét leforgása alatt lett platinalemez -, szeretném feleleveníteni az énekes pályafutását.

A 70-es évek második felében ismerhettük meg az akkori Generál Együttesben, de ezt megelőzőleg tagja volt a kevésbé sikeres Olimpia nevű zenekarnak is. A Generál rövid évei után hosszabb szünet következett. Ezalatt az énekes az Egyesült Államokban töltötte éveit. Itthon legközelebb a 80-as évek elején találkozhattunk vele, amikor Cserháti Zsuzsával duettben énekelt el a Szálka hal nélkül című film címadó dalát. Ezután ismét néhány év szünet, majd 1989-ben egy pályáját azóta is nagyban meghatározó találkozás történt Tátrai Tiborral, s a Tátrai Band énekesé lesz. A zenekar 1995-ben ér a csúcsra a „New York” c. dallal. Elmondható, hogy a Tátrai Band ma az egyik legkiemelkedőbb zenekar. Charlie 94-ben elnyerte az év énekesé címet, s ehhez nagyban hozzájárult első szólólemeze, mely aranylemez lett. Nem csoda tehát, hogy az idén áprilisban megjelent az új album. Érdekeség, hogy a két szólóalbum egyikén sem működnek közre a Tátrai Band muzikusai, a zenekar a szólókarriertől függetlenül létezik. Az idei „Mindenkivalakié” című album a tavalyihoz hasonlóan ugyanazzal a szerző-

gárdával készült. A zeneszerző Leer István, a szövegíró Horváth Attila. Érdemes megemlíteni a lemezen található „Hé nővér” című dalt, mely Charlie ez év eleji szerencsés kimenetelű balesetének szüleménye. Egy másik dalban az énekes megvalósult álma tárul elénk a „Vidékre költözöm” című felvételen. A CD-n plusz egy dal található, mégpedig egy koncertfelvétel, s hasonlóan a tavalyi albumhoz, ez is egy régi Generál sláger: „A Zenegép”.

Remélem sikerült felkeltenem azok érdeklődését, akik még nem vásárolták meg a lemezt.

***

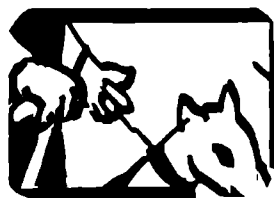
Hubay Bertalan

A Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakosztályának hírei

A vakvezető kutyák orvosi ellátásával kapcsolatban az alábbiakat közöljük az érdekeltekkel:

Majd másfél évtizeddel ezelőtt dr. Kardeván Andor úrral, az Állatorvosi Főiskola akkori rektorával történt először megállapodásunk a vakvezető kutyák orvosi ellátásával kapcsolatban. Mivel azóta az Állatorvosi Főiskola egyetemi rangra emelkedett, valamint a

vakvezető kutyával közlekedő társaink száma és összetétele is erősen változott, szükségesnek lát-

tuk, hogy az orvosi ellátás lehetőségeit tisztázzuk és ezt minden vakvezető kutyával közlekedő tudtára adjuk.

1995. augusztus 31-én a Budapesti Állatorvostudományi Egyetem rektori hivatalának titkárával, dr. Jankovics Tibor úrral megbeszélést folytattam, melynek eredményeként Ő az alábbiakat erősítette meg:

– Az Állatorvostudományi Egyetem területén ingyenes orvosi ellátásban részesülnek mindazon vakvezető kutyák, amelyek rendelkeznek érvényes vakvezető kutya igazolvánnyal. Ez az ingyenes ellátás kiterjed úgy az ambuláns ellátásra, mint a különböző szakrendelésekre, beleértve a műtéteket és a szükséges bentlakást is. A kezeléseken kívül ingyenes az ott beadott gyógyszer, illetve injekció (az évenként szokásos védőoltások is).

– Nem adható be a kötelező veszettség elleni oltás, mivel ennek beadására a kerületi állatorvos illetékes. Nem tartoznak az ingyenes ellátások körébe a speciális orvosi beavatkozások, például a különböző protézisek beültetése.

– Az állatorvosi egyetemen az orvosi ellátás folyamatos, szünnapokon is állandóan tartanak ügyeletet.

Az egyetemi lehetőségen kívül a VKI területén működő állatorvosi rendelés keretén belül kutyáink orvosi ellátása ugyancsak ingyenes, itt a kötelező veszettség elleni oltás beadására is van lehetőség.

E két, ingyenes orvosi ellátási lehetőségen kívül jelenleg sem Budapesten

sem vidéken nincs olyan érvényes megállapodásunk, mely vakvezető kutyáink ingyenes ellátását lehetővé tenné.

***

Gratulálunk!

Csík Lajosnak, az MVGYOSZ Somogy megyei Szervezete elnökének, aki már 20 esztendeje tudósít rendszeresen a megyei szervezet életéről, eseményei-

ről. Erőt, egészséget és további jó munkát kívánunk! – a szerkesztőség

***

Felhívás

Az újjászerveződő Homérosz Kórus várja az énekelni szerető tagtársakat. Jelentkezni lehet minden kedden és csütörtökön fél hatkor szövetségünk székházában Rolik Imre karnagy úrnál.

Hirdetések

70 éves özvegy, nyugdíjas gyengénlátó asszony vagyok. Keresem azt a józan életű, becsületes férfit, akinek nehéz a magány, hiányzik a társ. Őszinte leveleket „Együtt könnyebb” jeligére a szerkesztőségbe várok.

***

71 éves nem látó férfi keresi annak a 60-65 év körüli hölgynek ismeretségét, aki saját családi házába élettársi kapcsolatba lépne. A válaszokat sík írásban kéri a következő címre: Jernei Tibor, Monorierdő, Tölgyfa u. 5-7.

***

Bármilyen témában szívesen leveleznék (Braille írásban) magyarországi

sorstársakkal. 38 éves vagyok, nevem: Virág Zoltán. Címem: 24 000 Subotica, Mihajla Pupin u. 26.

***

Jó állapotban lévő, használt pontírógépet vásárolnék ajándékozás céljából. Jelentkezni Lak Istvánnál lehet a szerkesztőségben minden csütörtökön délután kettő és hat óra között.

***

Figyelem! A IV. kerület, Reviczky u. 36 sz. alatti „Csülök” vendéglő pontírású étlappal szeretettel várja tagtársainkat. Telefon: 221-4182, Kertész József üzletvezető.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István
Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 350 Ft-ért a tárgyévét megelőző november 30-áig, félévre 175 Fta tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

Beszéljük meg forintban!

A MATÁV Hungary Direct szolgáltatásának nagy előnye az, hogy a külföldről történő telefonhívásokhoz nem kell valutát felhasználni. Egyszerűen csak fel kell hívni a Hungary Direct közvetlen vonalát, ahol a budapesti központ R-beszélgetésre kapcsolja a hívott felet.

R-beszélgetéskor a hívott fél - ha vállalja - utólag, telefonszámláján, forintban fizeti a hívás költségeit.

Hívókártyával mindez legalább ilyen egyszerű, a számlát pedig Ön fizeti itthon forintban.

Hungary Direct igénybe vehető

Hungary Direct hívószámai (Magyarországra bejövő)

USA (AT&T)	1 800 352 9469
USA (MCI)	1 800 925 0036
USA (USSprint)	1 800 473 9257
Ausztrália*	1 800 881360
Ausztria**	022 903 036
Belgium*	078 11 0036
Csehország*	0042003601
Dánia	80 01 0036
Dél Afrika	0800990036
Egyesült Arab Emirátusok*	800 1136
Egyesült Királyság (BT)	0800 890036
Egyesült Királyság (Mercury)	0500 890036
Finnország**	9800 1 0360
Franciaország*	19 0036
Görögország**	008003611
Hollandia*	06 0220236
Hongkong*	800 00 36
Írország*	18 0055 0036
Izrael*	177 360 2727
Japán*	0039 361
Kanada*	1 800 463 8810
Koreai Köztársaság (KT)	009 0036
Koreai Köztársaság (DACOM)	003 93 61
Németország*	0130 80 0036
Norvégia*	800 19936
Olaszország*	172 0036
Oroszország + #	810 800 497 7288
Portugália	05 05 0036
Spanyolország*	900 99 0036
Svájc	155 50 03
Svédország*	020 799 036
Szingapúr	8000 360 360
Szlovákia**	0042003601
Törökország*	00 800 361177
Új-Zéland	000 936

* Nyilvános állomásról kezdeményezett hívás esetén a távbeszélő-fülkén feltüntetett pénzértémet kell bedobni a készülékbe, azonban a beszélgetés végén a pénzérme visszaesik

** Nyilvános állomásról kezdeményezett hívás esetén meg kell fizetni a helyi beszélgetés díját, Ausztriában: 0,65 Groschen / perc, Finnországban: 0,49 FM / 3 perc, Görögországban: 10 görög Drachma/beszélgetés, Szlovákia: 2 Korona/beszélgetés

+ csak Moszkvából és # csak előfizetői állomásról hívható

MATÁV

Hungary Direct

FEHÉRKAKAS

Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
Vecsés, Gammel József utca 6.
Tel.:06-29-350-631, Tel/Fax:201-6111

Műszaki szolgáltatások

- ☞ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☞ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☞ Szervíz
- ☞ Szaktanácsadás, oktatás
- ☞ Számítástechnikai segédanyagok

Nyomdai szolgáltatások

- ☞ Reklámfotók, reklámanyagok
- ☞ Szórólapok készítése

- ☞ Irodabútorok, irodai berendezések,
- ☞ Telefonok árusítása

